

DÜNYADA MÜZİK ARAŞTIRMALARINA GENEL BİR BAKIŞ VE
KKÜ I. ULUSLARARASIL MÜZİK ARAŞTIRMALARI ÖĞRENCİ
KURULTAYI
(Çağrılı Konuşma)

“Arayan bulur.” (Atasözü)

“[Neyi] Aradığını bilmeyen, bulduğunu anlayamaz [ve anlatamaz].” (Konfüçyüs)

[Bu arama] “Çeviri/aktarı ile olmaz, [yöntemli] araştırma ve incelemeyle olur.”

(Atatürk)

Prof. Dr. Ali UÇAN

ÖZET

Dünya’da müzik araştırmalarının ilk ön kökleri insanların müzik konusunda düşünme, uslamlama bilgi-görüş ortaya koyma çizim, söylem ve eylemleriyle başlar; belirtme, paylaşma edim ve çalışmalarıyla gelişir. Bunların ilk çizimli ve sözlü başlangıçları Tarih Öncesinde, yazılı başlangıçları ise Tarih çağlarındadır. Müzik araştırmacının ve araştırmacılığının ilk ön oluşumu müziği betimleme, nitelendirme, adlandırma ve tanımlamayla başlar. Bu süreç kuram olarak Doğu’da MÖ 6.-5. yüzyılda Konfüçyüs’e, Batı’da ise yine MÖ 6.-5. Yüzyılda Pitagoras’a temellenir. Bu temel üzerinde oluşup gelişen müzik araştırmaları ve araştırmacılığı Orta Çağ, Yeni Çağ ve Yakın Çağ’da değişik boyut, kapsam, yol ve yöntemlerle belli aşamalardan geçerek günümüze ulaşmıştır.

Çağımızda müzik araştırma, müzik yaşamı, kültürü, bilimi, sanatı, tekniği ve felsefesiyle ilgili olarak belli bir tasar ve düzen içinde yapılan bilinçli, amaçlı ve yöntemli arama çalışmasıdır. Buna göre müzik araştırma, (1) müziksel gerekliliği ve zorunluyu, (2) müziksel sağlamlığı ve sağlamlılığını, (3) müziksel gerçeği ve doğruluğu, (3) müziksel kolaylığı ve kullanışlılığı, (4) müziksel özgünü ve güzeli ve (5) müziksel yararlılığı ve iyiyi/değerliliği ortaya çıkarmak amacıyla yapılan bilinçli, ilkeli ve yöntemli arama süreci ve ürünüdür.

Günümüzde müzik araştırmaları ve araştırmacılığı en çok üniversitelerde yoğunlaşırken öğrenciler giderek daha çok yer almakta ve etkin olmaktadır. Ancak araştırmaların yapılması yetmemekte, ulusal ve uluslararası düzey ve etkinliklerde topluca paylaşılması da gerekmektedir. Türkiye’de bunun en çok bilincinde olan Kırıkkale Üniversitesi (KKÜ) 1.Ulusal Müzik Araştırmaları Öğrenci Kurultayından sonra 1. Uluslararası Müzik Araştırmaları Öğrenci Kurultayını da gerçekleştirmektedir. Bir yıl içinde birbirini izleyen bu iki etkinlik bir bütünün iki ana aşamasıdır. Bunu başaran KKÜ yü kutluyor ve buna tanıklık etmekten kıvanç duyuyorum.

Ne ki araştırmaların yapılması, sunulması ve yayınlanması yetmez; yayımlandıktan sonra tam okunması, paylaşılması, incelenmesi-irdelenmesi ve değerlendirilmesi de gereklidir. Bu, genellikle tez hazırlama ve makale yazma çalışmalarında kısmen yapılıyor. Fakat bununla yetinmeyerek araştırmaları da tam araştırmak gereklidir. Bu, yayınlanan araştırmaları şöyle bir tarama ve genel incelemeden öte, baştan sona çok yönlü, karşılaştırmalı ve derinlemesine irdeleme, çözümlene ve değerlendirme çalışmasıdır. Bu tür bir çalışma için önce Araştırma Üniversitesi olarak seçilen üniversitelerin doktora ve ötesi/sonrası programlarında yeni bir Araştırmaları Araştırma dersi yer almalı ve etkili bir biçimde verilmeli; ardından gelişkin üniversitelere yaygınlaştırılmalıdır. Bunun yanı sıra Araştırma Üniversitelerinde öğretim üyeliğinin yanı sıra ona eşdeğer araştırım üyeliği de kurulmalıdır (ihdas edilmelidir). Bütün bunlar kuşkusuz tüm gelişkin Müzik Üniversiteleri için de gereklidir.

Anahtar Kelimeler: Dünyada Müzik Araştırmaları, Müzik Araştırma, KKÜ Müzik Araştırmaları Öğrenci Kurultayı, Araştırma Üniversitesi, Araştırmaları Araştırma, Araştırım Üyeliği, Müzik Üniversitesi.

1. Giriş

Kırıkkale Üniversitesi (KKÜ) Güzel Sanatlar Fakóltesi (GSF) Müzik Bölümü’nün ilk kez geçen yıl gerçekleştirdiği unutulmaz I. Ulusal Müzik Araştırmaları Öğrenci Kongresi’ne olduğu gibi, bu yıl bugün yine ilk kez gerçekleştirmeye başladığı I. Uluslararası Müzik Araştırmaları Öğrenci Kongresi’ne de Çağrılı

Konuşmacı olarak katılmaktan çok mutluyum. Üniversitelerde ön lisans, lisans, yüksek lisans, doktora ve ona eşdeğer sanatta yeterlik öğrenimi görmekte olan öğrencilerin yaptıkları müzik araştırmalarının gecikmeksizin ve ertelenmeksizin öğrenci odaklı-özekli kurultay ortamlarında derli toplu sunulduğu, paylaşıldığı, tartışıldığı ve değerlendirildiği bu etkinlikler, alışılmışın dışındaki yeni işlevleriyle çok büyük, anlam, önem ve değer taşımaktadır. En kısa ve özlü anlatımla “Üniversite Öğrencileri Müzik Araştırmaları Ulusal ve Uluslararası Kurultayları” niteliğindeki bu iki öncü-ilkçi etkinlik her bakımdan özgün ve olağanüstü bir oluşum ve gelişimdir.

En başta, her türlü övgünün üstünde gördüğüm yepyeni bir oluşum-gelişim başarısı olan bu Kongre'nin Onursal Başkanları Sayın Rektör Prof. Dr. Ekrem YILDIZ'ı ve Sayın Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Hakan KOCAMIŞ'ı saygıyla ve sevgiyle selamlıyor, candan kutluyorum. Aynı zamanda GSF Dekan Vekili olan Sayın Prof. Dr. H. KOCAMIŞ'ın Kongre'nin Yürütücü Başkanı olmasını da şükranla karşılıyorum. Yanı sıra kardeş Kazakistan'dan Çağrılı Konuşmacı olarak kongremize katılan Sayın Prof. Dr. Tolen Kaiyrgazy ASHİMBEKULY'ye hoş geldiniz diyor, kendisini Türkiye ve Türk Dünyası Müzik Eğitimcileri adına saygıyla selamlıyor, sevgiyle kucaklıyorum. Kongre Koordinatörü çok değerli Öğretim Üyemiz Sayın Doç. Dr. Öznur ÖZTOSUN ÇAYDERE ile Kongre Organizasyon Komitesi Başkanı çok değerli Öğretim Görevlimiz Pelin ESMERGÜL'ü, Öğrenci Organizasyon Komitesi Başkanı seçkin öğrencimiz Sevgili Beste ASMA'yı yürekten kutluyor ve sevgiyle selamlıyorum. Ayrıca bu etkinliği Düzenleme Kurulunun alt kurullarında görevli tüm değerli öğretim elemanlarımızı ve özellikle sevgili öğrencilerimizi içtenlikle kutluyor, sevgiyle kucaklıyorum. Öbür yandan Kongremizin yurtiçinden ve yurtdışından tüm değerli Bilim Kurulu Üyeleri ile Katılımcılarını ve İzleyicilerini de candan kutluyor ve saygıyla-sevgiyle selamlıyorum.

Geçen yıl ulusal ölçekte gerçekleştirdiğimiz Öğrenci Kongremizin bu yıl uluslararası ölçekte gerçekleştirilmesi düzenleyiciler, katılımcılar ve izleyiciler olarak hepimizi kökten devindirmekte, derinden duygulandırmakta ve içten coşkulandırmaktadır. Çünkü bugün burada bir kez daha öncelikle öğrenci

odaklı-özekli olması nedeniyle çok anlamlı ve önemli bir buluşma, etkileşme ve paylaşma yaşıyoruz. Kongremiz kayıtların ardından derin duygulu Açılış Töreni ve anlamlı içerikli Açılış Konuşmaları ile başladı. Bu bağlamda hep birlikte gerçekleştirdiğimiz Saygı Duruşu ve İstiklal Marşı'yla ulusal varlık, birlik ve bütünlük bilincimiz, duyuncumuz, devincimiz, sezincimiz yeniden tazelendi. Ardından yüksek bir ilgi ve duyarlıkla dinlediğimiz Açılış Konuşmaları'yla etkinliğin ana ilke, amaç ve işlevleri özlü ve ufuk açıcı bir biçimde yeniden belleğimize işlendi. Bunlardan hemen sonra Türkiye Üniversiteleri Müzik Öğretim Elemanları Halk Ezgileri Oda Orkestrası ile ve Kırıkkale İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Türk Halk Müziği Ustalar Topluluğu'nun son derece anlamlı ve görkemli iki konserini izledik. Müzik kültürümüzü yerel-yöresel-bölgesel, ulusal, uluslararası ve evrensel anlayış ve yaklaşımlarla değerlendirme çalışmalarından seçkin örnekler dinledik. Bu yılki Kongremize işte böylesine güçlü bilinç, duyunç, devinç ve sezinç yüklü bir coşku içinde başlamış bulunuyoruz. Geride bıraktığımız geçen yılki unutulmaz ulusal Kongremiz gibi, bu yılki uluslararası Kongremizin de her yönüyle üstün başarılı geçmesini ve unutulmaz olmasını diliyorum.

KKÜ'ye bir yıl içinde ikinci kez gelmiş bulunuyorum. Acep nedendir? Acep niçindir? Kısaca açıklayayım: Geçen yılki ulusal Kongreye Çağrılı Konuşmacı olarak katılmamın başlıca gerekçelerini kısaca şöyle başlıklandırarak belirtmişim: (1) Kırıkkale Üniversitemizin kuruluşunun Yirmibeşinci Yılında müzik alanında kendi bünyesinde ilk kez ulusal düzeyde bir müzik araştırmaları öğrenci kongresi düzenlemesi. (2) KKÜ GSF Müzik Bölümünün kuruluşunun Onuncu Yılına erişmesi. (3) Eski öğrencilerim yeni meslektaşlarım olan müzik öğretim elemanlarını görev yerlerinde görmek. (4) Üniversitelerimizdeki müzik yükseköğretim kurumlarını-birimlerini desteklemek: (5) Araştırmacı öğrencilerimizi desteklemek, özendirmek, yüreklendirmek (Uçan 2017a: 9-10). Bunlara (6) KKÜ GSF Müzik Bölümü öğrencilerimizde özellikle geçen yılki kongreyle birlikte oluşan kurumsal tarih bilincini pekiştirmek ve canlı tutmak da eklenebilir. Çünkü birey, toplum-ulus ve insanlık yaşamında evrensel tarih bilincinin ve ulusal tarih bilincinin yanı sıra kurumsal tarih bilinci de çok önemli

bir yer tutar. Bütün bunlar, bu yılki uluslararası Kongreye çağrılı katılmamın da başlıca gerekçeleridir. Üstelik bir yıl içinde iki öncü ilk'in gerçekleştirilmesiyle birlikte daha da katmerlenmiş gerekçelerdir.

2. Müzik Alanında Ulusal İle Uluslararası Birbirini Pekiştirir, Tamamlar ve Bütünler

Müzik hem ulusal, hem uluslararası, hem de evrensel bir olgudur. Buna bağlı olarak Müzik Araştırmaları da hem ulusal, hem uluslararası, hem de evrensel bir olgu niteliği taşır. Her iki olgunun bu üç boyutu birbirini pekiştirir, tamamlar ve bütünler. Bu bakımdan Müzik Alanında ulusal düzeydeki çalışmalar ile uluslararası ve evrensel düzeylerdeki çalışmalar alanın doğası gereği birbirini kolay ve çabuk pekiştirir, tamamlar ve bütünler. Çünkü bu alanın ortak dili, ulusal-uluslararası-evrensel dili Müzikçedir. Bu ortak-temel özellikleri taşıyan Müzik alanında Ulusal Kurultay daha çok kendi ulusuna-ülkesine ve kendi ulusunda-ülkesinde olup bitenlere yönelik-bakış-açılış ağırlıklı ve kapsamlı bir çalışma toplantısı demektir. Uluslararası Kurultay ise çeşitli ve olabildiğince tüm uluslara-ülkelere, tüm uluslarda-ülkelerde olup bitenlere, kısacası dünyaya ve insanlığa yönelik-bakış-açılış ağırlıklı ve kapsamlı bir çalışma toplantısı demektir.

Öyleyse üniversitelerimiz müzik alanında sadece ulusal müzik araştırmaları kurultayı veya sadece uluslararası müzik araştırmaları kurultayı düzenlemekle yetinmemelidir. Gerekli durum, konum ve koşulları sağlayarak müzik araştırmaları kurultayını, belirli aralıklarla hem ulusal, hem uluslararası ölçekte düzenleyebilmelidir. Ne mutlu ki Kırıkkale Üniversitemiz bunun tam bilincinde olan bir anlayış ve yaklaşım içindedir. Nitekim öncelikle bundan kaynaklanan bir tutum ve davranışla hareket ederek öngördüğü Müzik Araştırmaları Öğrenci Kurultayının geçen yıl ulusalını, bu yıl uluslararasıını düzenlemiş bulunmaktadır. Henüz tam bir yıl bile tam dolmadan her iki öncü ilk'i gerçekleştiren Kırıkkale Üniversitemizi bir kez daha candan yürekten kutluyorum.

3. KKÜ Ulusal ve Uluslararası Müzik Araştırmaları Öğrenci Kurultayları Bir Bütündür

Müzik Araştırmaları alanında KKÜ'de geçen yıl gerçekleştirilmiş olan ulusal düzeydeki öğrenci kurultayı ile bu yıl gerçekleştirilmekte olan uluslararası düzeydeki öğrenci kurultayını bir bütünün iki ana ögesi ve bir bütünsel etkinliğin iki ana aşaması olarak görüyor ve nitelendiriyorum. Bu görüş ve nitelendirişle geçen yılki ulusal Kurultayda yapmış olduğum çağrılı konuşma ile bu yılki uluslararası Kurultayda yapmakta olduğum çağrılı konuşmayı bir bütünün iki aşaması olarak düşündüm. Buna bağlı olarak bu kurultaydaki çağrılı konuşmamı geçen yılki çağrılı konuşmamın bir devamı olarak tasarladım. Bu nedenle geçen yılki konuşmam daha çok ulusal ölçekli ve içerikli idi, bu yıl ki konuşmam ise daha çok uluslararası-evrensel ölçekli ve içeriklidir. Bu açıdan bakıldığında iki konuşmam birbirini pekiştiren, tamamlayan ve bütünleştiren bir nitelik taşıyor. Bu bakımdan bugünkü konuşmamda yeri-sırası geldikçe ve gereklikçe geçen yılki konuşmama kimi göndermelerde (atıflarda) bulunacağım. İlk üç göndermem (atıfım) şunlardır:

(1) Geçen yılın 30 Mart günü burada bu salonda "Kırıkkale Üniversitemiz bilimin ve sanatın takdir edildiği bir yerdir. KKÜ GS ve bu Kongre bunun kanıtlarıdır. Bu nedenle bilim ve sanat bu değerli üniversitemizden asla göç etmeyecektir." demiştim. Bu sözümü bugün çok daha gür ve kararlı bir sesle yinelerken çok daha büyük bir kıvanç duyuyorum. Çünkü çeyrek yüzyılını geride bırakan KKÜ bu nitelikte ve değerlilikte olduğunu bu Kongre ile bir kez daha kanıtlamış bulunmaktadır.

(2) Geçen yılın 30 Mart günü burada yine bu salonda şunu demiştim (Uçan 2017a: 33): "Kırıkkale Üniversitemiz müzik alanının müzikbilim dalında ilk öğrenci alımlarını 2007'de yüksek lisans düzeyinde ve 2008'de lisans düzeyinde gerçekleştirdi. O yıllardan bu yana gösterdiği gelişmenin bir sonucu olarak Onuncu Yılı'nda böylesi bir Ulusal Kongre [Kurultay] tasarlayıp başarıyla gerçekleştirme düzeyine erişmiş bulunmaktadır. Bu nedenle Üniversitemizi kutluyorum! Müzik alanındaki kurumsal yapılanmasını müzik biliminin yanı sıra müzik sanatı, müzik eğitbilimi ve müzik teknolojisi dallarını da kapsayıcı biçimde

tamamlayarak kendine özgü bir 'Müzikale' olmasını gönülden diliyorum. KKÜ'de bu Ulusal Kurultaydan sonra sıra Uluslararası Kurultay düzenlemeye geliyor. KKÜ'müzün müzik alanındaki gelişimini sürdürerek uzak olmayan bir gelecekte bunu da başaracağından kuşku duymuyorum." Bu öngörümün, üzerinden daha tam bir yıl bile geçmeden, hiç gecikmeksizin bugün gerçekleşiyor olmasından dolayı son derece mutluyum. Kırıkkale'yi bugünden başlayarak artık aynı zamanda güçlü bir Müzikale olarak da görüyor ve değerlendiriyorum.

(3) Geçen yılki kurultayımızda yapmış olduğum çağrılı konuşmamda ülkemizde "Ulusal ve Uluslararası Düzeylerde Müzik Araştırmaları Öğrenci Kurultayları düzenlenmesinin yaklaşık kırk yıldır düşlediğim etkinlikler olduğunu belirtmiştim. Geçen yılki kurultayımız ulusal düzeyli ve ölçekli idi, bu yılki kurultayımız ise uluslararası düzeyli ve ölçekli. Böylece öteden beri düşlediğim iki tür etkinlik de KKÜ'deki eski öğrencilerim, genç meslektaşlarım ve onların öğrencileri tarafından gerçekleştirilmiş oluyor. Bu her iki gerçekleştirimde diğer üniversitelerdeki eski öğrencilerim, genç meslektaşlarım ve onların öğrencileri de yardım, destek ve katkılarda bulunuyor. Bunlardan dolayı da çok büyük mutluluk duyuyorum ve her birini ayrı ayrı kutluyorum. Hemen belirtiyim ki, bu tür yardımlaşma, destekleşme ve katkılaşmalar beni daha da mutlu ediyor, daha da umutlu kılıyor...

4. Ulusal ve Uluslararası Müzik Araştırmalarının Genel Niteliği ve İşlevleri

Geçen yılki çağrılı konuşmamda İnsanın Arayışlarından ve o bağlamda Müzik Yüksek Öğrenimi Gören Gençlerin-Öğrencilerin Arayışlarından söz etmiştim. Gerçekte her arayış kendi ölçeğinde ve ölçüsünde bir araştırma eylemidir, dolayısıyla aynı zamanda bir araştırmadır. Başlayışı, akışı ve sonlanması belli bir tasar (plan) ve düzen içinde olan her arama işi veya biçimi araştırma diye nitelendirilebilir. Bu durum müzik öğrenimi gören gençlerin müziksel arayışlarında daha da geçerlidir.

En genel anlamıyla Araştırma, yaşam, kültür, spor, bilim, teknik, sanat ve felsefeyle ilgili olarak yapılan bilinçli, ilkel, amaçlı-işlevli ve yöntemli arama

çalışması demektir. Buna göre Müzik Araştırma, müzik yaşamı, müzik kültürü, müzik bilimi, müzik sanatı, müzik tekniği, müzik sporu ve müzik felsefesiyle ilgili olarak yapılan bilinçli, ilkel, amaçlı-işlevli ve yöntemli arama çalışmasıdır.

Daha açılımlı ve işe vuruk bir tanımla Müzik Araştırma (1) müziksel gerekliliği ve zorunluyu, (2) müziksel sağlamlığı ve sağlamlılığını, (3) müziksel gerçeği ve doğruyu, (4) müziksel kolaylığı ve kullanılabilirliğini, (5) müziksel özgünlüğü ve güzeli ve (6) müziksel yararlılığı ve iyiliği/değerliliği ortaya çıkarmak amacıyla yapılan bilinçli, ilkel ve yöntemli arama süreci ve ürünüdür (Uçan 2017a: 14).

Her alan gibi müzik alanında da geçerli en temel ve gerekli ilkelerden biri neyi aradığını bilmektir. Çünkü Konfüçyüs'ün deyişiyle "[Neyi] Aradığını bilmeyen, bulduğunu anlayamaz", bulduğuna anlam veremez. Ancak Atatürk'ün deyişiyle bu arayış "çeviri/aktarı ile olmaz, [bilinçli-bilgili-yöntemli] araştırma ve incelemeyle olur." (Uçan 2017a: 14). Böylece müzik alanında araştırma çalışmaları yaparken "Neyi aradığını bilmek" ilkesine "Nasıl aradığını bilmek" ilkesi de eklenir.

Yeryüzünde insanların, insan topluluklarının ve toplumların yaşadıkları hemen her yer müzik araştırma alanıdır, hemen her ortam müzik araştırma ortamıdır. Çünkü insan, içinde yaşadığı doğal, toplumsal ve kültürel çevresiyle bir bütündür. Bu bütün içinde sessel ve müziksel öğeler çok önemli bir yer tutar. Ve yine çünkü nerede insan varsa orada müzik, nerede müzik varsa orada insan vardır. Üstelik müzik olgusunun insansal ana sacayağı "besteci-doğaççı, seslendirici-yorumcu ve dinleyici-izleyici" konumundaki ana öğelerden oluşur. Bu durumda müzik olgusunda müzikçi olanların yanı sıra müzikçi olmayanlar da önemli rol oynamaktadırlar. Böyle olunca müzik alanı, ister müzikçi olsun ister olmasın, araştırmacıların giderek daha çok ilgisini çekiyor. Dolayısıyla bu alanın araştırılmasına müzikçilerin ya da müzikçi olanların yanı sıra müzikçi olmayanlar da giderek büyük ilgi duyuyor. Bu bakımdan müzik alanında (1) Müzikçilerin Müzik Araştırmacılığı ve Müzik Araştırmaları ve (2) Müzikçi Olmayanların-Müzik Dinleyicilerinin Müzik Araştırmacılığı ve Müzik Araştırmaları diye nitelendirebileceğimiz iki önemli gerçek karşımıza çıkıyor.

Öbür yandan yeryüzünde insanlar, insan toplulukları ve toplumlarca yaşanan her yer öğrenme alanıdır. Bu durum müziksel araştırma için de geçerlidir. Bu bağlamda müziksel araştırma başlıca şu üç kaynaktan ve yoldan öğreniliyor: (1) Yaşamdan ve yaşam yoluyla öğrenme, (2) Okuldan ve okul yoluyla öğrenme, (3) Kitaptan-Basından-Yayımdan ve kitap-basın-yayın yoluyla öğrenme. Ancak müziksel araştırmaya ilişkin en kalıcı öğrenmeler yaşamdan, okuldan ve kitaptan öğrenilenlerin, ayrı ayrı, bir bütün ve bileşke olarak gerçek yaşamda uygulandığı öğrenmelerdir. Bütün bunlar en güçlü ve kalıcı, en etkili ve verimli, en kararlı ve yararlı okulun ve yolun “Yaşam Okulu ve Yolu” olduğunu gösteriyor. Diğer tüm okullar ve yollar yaşam okulu ve yolu ile olan gerçekçi ilişkililik, dengelilik, tutarlılık ve uyumluluk ölçüsünde anlam ve değer kazanıyor.

Çağımızda her gerçek müzikçi bir müzik araştırmacısıdır. Çünkü dalı ne olursa olsun her gerçek müzikçi araştırmalı-incelemeli-irdelemeli-çözümlemeli-karşılaştırmalı çalışır. Müzik alanında lisans, yüksek lisans, doktora ve ona eşdeğer sanatta yeterlik öğrenimi ile doktora/sanatta yeterlik ötesi öğrenim gören her öğrenci dalı ne olursa olsun aynı zamanda müziksel araştırmacı olmak zorundadır. Dalında araştırmalı ve karşılaştırmalı çalışmak gereksinimindedir. Bunun için gerekli genel ve müziksel araştırma becerilerini öğrenmek, kullanmak ve uygulamak durumundadır. Bu nedenle öğrenimi boyunca minik, küçük, orta ve büyük ölçekli araştırma yapmaya gereksinir.

Günümüzdeki Gerçek Müzikçilerin Yaptıkları Müzik Araştırmaları ve Ürünleri:

Besteci/Doğaççı yaptığı araştırmalı çalışmalarının ürününü beste olarak ortaya koyar.

Seslendirici/Yorumcu yaptığı araştırmalı çalışmalarının ürününü icra olarak ortaya koyar.

Müzikbilimci yaptığı araştırmalı çalışmalarının ürününü rapor olarak ortaya koyar.

Müzikteknikçi yaptığı araştırmalı çalışmalarının ürününü tasarım olarak ortaya koyar.

Müzik eğitimci yaptığı araştırmalı çalışmalarının ürününü tasar-yetişek olarak ortaya koyar.

Müzik felsefeci yaptığı araştırmalı çalışmalarının ürününü düşün olarak ortaya koyar.

5. Dünyada Müzik Araştırmacılığına ve Müzik Araştırmalarına Genel Bir Bakış

Geçen yılki Kurultay ulusal nitelikte olduğu için çağrılı konuşmamda “Türklerde Müzik Araştırmacılığına ve Müzik Araştırmalarına Genel Bir Bakış”tan söz etmişim. Bu yılki Kurultay uluslararası olunca doğal olarak “Dünyada Müzik Araştırmacılığına ve Müzik Araştırmalarına Genel Bir Bakış”tan söz edeceğim. Bunu yaparken bu alandaki tarihsel oluşumu ve gelişimi kısaca ve özlüce ortaya koymaya çalışacağım.

Hemen belirtelim ki Türklerde olduğu gibi Dünyada da müzik araştırmaları ile müzik bilimleri hemen hemen aynı zamanda yan yana, birlikte ve iç içe oluşmaya başlamıştır. Bu bakımdan müzik araştırmalarının tarihsel oluşumu ve gelişimi ile müzik bilimlerinin tarihsel oluşumu ve gelişimi birbirine koşuttur, hatta koşul olmanın ötesinde birlikte ve birbiriyle iç içedir. Bu nedendir ki müzik bilimlerinin ve müzik bilimciliğinin tarihi aynı zamanda müzik araştırmalarının ve müzik araştırmacılığının tarihi olarak da görülür ve nitelendirilir. Nitekim öbür gelişkin ülkelerde olduğu gibi müzik araştırmacılığı ile müzik bilimciliği ülkemizde de 1970’lerin ortalarına ve hatta 1980’lere kadar eşanlı olarak kullanılıyordu (bu kullanıma bir örnek olarak bk. Oransay 1973: 259).

5.1. Dünyada Müzik Araştırmalarının ve Araştırmacılığının Ön Kökleri-Ön Oluşumları

Dünyada müzik araştırmalarının ve araştırmacılığının ön kökleri ve ön oluşumları insanların müzik konusunda düşünme, usamlama (usavurma), bilgi-

görüş ortaya koyma çizim, söylem ve eylemleriyle başlar; belirtme, paylaşma edim ve çalışmalarıyla gelişir. Bu tür söylem ve eylemler ile edim ve çalışmaların ilk çizimli başlangıçları ve onu izleyen sözlü başlangıçları insanlık tarihinin Tarih Öncesi derinliklerindedir, yazılı başlangıçları ise Tarih Çağlarındadır. Bu bağlamda müzik araştırmacılığının Tarih Öncesi ilk ön köklerinin ve ön oluşumlarının kalıcı uzantıları İlk Çağa kadar gelir. Bu nedenle müzik konusuna ilişkin düşünceler, usamlamalar, bilgi-görüş ortaya koymalar, çizimler-resimlemeler, söylemeler, yazmalar, incelemeler ve irdelemeler çok eski zamanlara kadar gider. Bu bakımdan müzik araştırmanın-müzikbilimin oluşumunda hem ön oluşum, ilk-erken oluşum, asıl oluşum gibi evrelerden; hem de çizimli oluşum, sözlü oluşum, yazılı oluşum gibi aşamalardan söz edilebilir (Uçan 2016: 30).

Söz konusu evreler ve aşamalarda müzikler araştırılır ve incelenirken çalgılara; müzikle ilgili görünümeler yansıtan duvar resimleri, kabartma, heykel, vazo, duvar halısı ve minyatürlere; müzikle ilgili gelenekleri dile getiren efsane, destan, gezi kitabı, mektup ve anılara; müzikle ilgili kuramsal yazılara başvurulur. “Bu türden belgeler, ne ölçüde güvenilir oldukları tarihsel eleştiri yöntemleriyle saptandıktan sonra değerlendirilir.” Öbür yandan Çin, Mezopotamya, eski Yunanistan ve Ortaçağ Avrupası’nda kullanılmış olan müzik yazılarıyla ezgilerin ancak kaba çizgilerinin yansıtılabildiği; “müzik eserlerinin ancak MS 1200 yöresinden beri rahatça okunup yeni bir seslendirme olanağı sağlayacak bir yazıyla kâğıt üzerinde saptanabilmekte” (Oransay 1976: 13-14) olduğu göz önünde bulundurulur.

Dünyada müzik araştırmanın-müzik bilimin ilk ön oluşumu müziği betimleme, nitelendirme, adlandırma ve tanımlanmayla başlar. İnsanlık tarihinde müziğin en az 10000 yıldır çizili-çizgili, 5000 yıldır sözlü, 3500 yıldır yazılı betimi, nitelendirimi, adlandırımı ve tanımı; 2500 yıldır kuramı yapıyor. Bunlara ilişkin bilgi, belge, bulgu ve buluntular giderek artan verilerle büyük bir çokluk ve zengin bir çeşitlilik gösteriyor. Bunun en temel nedenlerinden biri müziğin, çok değişik bakış açılarından görülüyor, algılanıyor, ele alınıyor, anlamlandırılıyor olmasıdır (bk. Uçan 2005a: 12-16).

5.2. Tarih Öncesi Çağlarda Müzik Araştırma-Araştırmacılığı: Ön Kökler/Oluşumlar

Dünyada müzik araştırmalarının ve araştırmacılığının ilk ön kökleri ve ön oluşumları Tarih Öncesi Çağlara dayanır. Elimizde o çağlardan günümüze ulaşan, kimileri çok güçlü sayılabilecek çeşitli kanıtlar vardır. Bu kanıtların en güçlü ve önemlileri olarak o çağlarda taşlara, kayalara, ağaçlara oyularak yapılmış olan çalgı resimleri ile müzik etkinlikleri, müzikli oyunlar ve törenlerle ilgili çizimler ve resimlerdir. Kimi heykeller, kazılarda ortaya çıkan çeşitli buluntular da bu kanıtlar arasındadır. Bunlardan özellikle kaya ve mağara resimleri bir tür betimsel (tasvirî) çabalar ve çalışmalar olarak dikkat çekmektedir. Bu çizim ve resimler çoğun müzikli etkinlikleri, müzik etkinliklerini, çalgıları, çalıcıları, söyleyicileri betimlerler. Bu betimlemeleri kendi ölçüleri içinde birer “araştırma öncesi araştırma” saymak gerekir. Çünkü gerçeği betimleme, gerçeği araştırmanın ilk amaç ve işlevlerinden biridir. Öyleyse bunlar o çağlarda el yordamıyla, yani elde fazla bilgi olmadan, deneme yanılma yoluyla yapılan birer betimleme çabası ve çalışması olarak düşünülebilir. Her betimlemenin az çok bilinçli bir arama çabası ve onun ürünü olduğu kabul edilebilir.

Bütün bunlar göz önüne alındığında şu çarpıcı gerçek ortaya çıkıyor: Müzik araştırmalarının ilk ön kökleri ve ön oluşumları binlerce, beş binlerce, hatta on binlerce yıl öncelere gidiyor, uzanıyor, dayanıyor. O evrelerde çoğun el yordamıyla yapılan aramalar zamanla gelişiyor ve giderek daha bilgili ve bilinçli araştırmalara dönüşüyor. Tarih Öncesi Çağlardaki bu çabalar-çalışmalar ve betimlemeler “bilim öncesi bilim”, “sanat öncesi sanat”, “teknik öncesi teknik”, “felsefe öncesi felsefe” olarak nitelendirilebildiği gibi, “araştırma öncesi araştırma” olarak da nitelendirilebilir.

5.3. Tarih Çağlarında Müzik Araştırma ve Müzik Araştırmacılığı

Müzik araştırmaya ilişkin tarih öncesi ön köklere dayalı kimi ön oluşumlar tarih çağlarına girilmesiyle birden yok olmamış, değişip gelişerek ileri ve daha ileri oluşumlara dönüşmüş ve yol açmıştır. Tarih Çağlarında müzik araştırmanın-

müzikbilimin oluşumu-gelişimi Doğu'da ve Batı'da farklı bir seyir izlemiştir. Kimi verilere göre bu oluşum-gelişim önce Doğu'da başlamış, sonra Batı'ya geçmiş, orada hız kazanmış görünür. Bu nedenle müzik araştırmanın-müzikbilimin tarihsel oluşumu ve gelişimi Doğu'da ve Batı'da birbirinden farklı biçimde ele alınır, işlenir ve anlatılır; birbirinden farklı biçimde irdelenir, yorumlanır ve değerlendirilir. Bu iki farklı anlayış ve yaklaşım nedeniyle tarihsel olarak Doğu Müzik Bilimi-Araştırmaları ve Batı Müzik Bilimi-Araştırmalarından söz edilebilir (Uçan 2016: 30). Ancak burada bu değinmeyle yetinilecek, konunun ayrıntılarına girilmeyecektir. Çünkü bu konu ayrı ve derinlemesine bir çalışmanın konusudur.

Tarih Çağlarında müzik araştırmalarını ve müzik araştırmacılığını İlk Çağ ve Orta Çağ ile Yeni Çağ ve Yakın Çağ olmak üzere dört ayrı veya birleşik iki ana dönemde ele almak olanaklıdır.

5.3.1. İlk ve Orta Çağlarda Müzik Araştırmaları ve Araştırmacılığı

Dünyada müzik araştırmalarının oluşumu-gelişimi Doğu'da ve Batı'da kimilerine göre birbirine çok yakın ve hatta yaklaşık olarak aynı tarihlerde başlamış, fakat farklı bir seyir izlemiştir. Elimizdeki bilgilere göre bu başlangıç kuram olarak İlk Çağ'da Doğu'da MÖ 6.-5. yüzyılda yaşamış olan Konfüçyüs'e, Batı'da ise yine MÖ 6.-5. yüzyılda, yaşamış olan Pitagoras'a temellenir (Uçan 2016: 30-31). Bu temel üzerinde oluşup gelişen müzik araştırmaları ve müzik araştırmacılığı Orta Çağ, Yeni Çağ ve Yakın Çağ'da değişik boyut, kapsam, yol ve yöntemlerle belli aşamalardan geçerek günümüze ulaşmıştır. Bu sürece Türklerin bilinçli katılımı eldeki bilgilere göre MS 6. yüzyılda Sucup Akari ile başlamıştır. Böylece 6. yüzyıldan itibaren Türkler de bu araştırmaların önemli bir parçasıdır.

Dünyada müzikaraştırım ve müzikbilimle ilgili belirgin bir kuram olarak ilk oluşum, önceki dönemlerde kimi öncüler varsa da, eldeki kesin bilgilere göre İlk Çağda başlar. Başlarken Doğu'daki Konfüçyüs (MÖ 551-479/478) müziği "tonların bir verimi" ve "gök ile yer arasındaki uyum" olarak tanımlar. Müziğin kişi, toplum ve devlet yaşamı üzerindeki etkileri üzerinde durur (Uçan 2010). Ondan 20-30 yaş küçük olup uzunca bir süre Doğu'da Persler ve büyük bir

olasılıkla Türkler arasında yaşamış olan Batı'daki Pitagoras'un (MÖ 580/570-500/480) ise "bir ses dizisinin temel aralıklarının matematiksel ilişkilerini sayılarla ortaya çıkardığı" savlanır (Kaplan 2008: 89). Müzikbilim onun zamanından beri matematik ve kimi doğa bilimleriyle birlikte anılır ve söz konusu bilimler arasındaki yerini korur. Bu yer zamanla daha da belirginleşir. Müziğe ilişkin düşünceler Batı'da MÖ 5.-4. yüzyılda Platon ya da Eflatun (MÖ 427-347) ile 4. yüzyılda Aristo (MÖ 384-322) ve sonraki yüzyıllarda onların izleyicileri tarafından eğitimle ilişkilendirilerek daha da geliştirilir ve ardıllarına aktarılır (Uçan 2016: 30-31). Kimi yazara göre MÖ 200 yılı yöresi, kimi yazara göreyse MS 200 yılı yöresinde Hindistan'da yazılmış olan Bharatanatyasastra adlı kitapta dizinin yedi perdesi olduğu belirtilir (Oransay 1976: 69).

Orta Çağın başlarında yaşamış olan Boethius (MS 480-524) musikiyi aritmetik, geometri ve astronomi ile birlikte dört matematiksel disiplinden biri olarak görür ve gösterir. Buna bilimler dördülü denir. Ne ilginçtir ki o çağda matematiksel bilimler denilen bu dördüldeki bilimlerin ilk ikisi olan aritmetik ve geometri kuramsal, astronomi ve musiki ise uygulamalıdır, uygulamaya yöneliktir (Oransay 1988: 17). Bu dördül MS 10. yüzyılda giderek genişleyen ve yaygınlaşan Ortaçağ müzik kuramının ana temelini oluşturur. Dördülün dördüncü ögesi müzik 10.-13. yüzyıllar arasında ars musica olarak öğrenilir, öğretilir (Kaplan 2008: 90). Ondan sonra gelen 14.-15. yüzyıllar ise bu alanda içten içe yeni gelişmelerin (ars nova musica'nın) ipuçlarına gebedir (Uçan 2016: 31). Öbür yandan Matanga'nın MS yaklaşık 5. yüzyılda Sankritçe yazdığı Brhaddesi adlı kitapta ilk kez "raga" terimi yer alır ve bu dizi-makam kullanılırken uyulan akış-gidiş-seyir ve örge (motif) özellikleri belirtilir, ezgiler çeşitli türlere ayrılır. Türkistanlı müzikçi Sucup Akari de MS 6. yüzyılda müzikte yedi çığır (mod) olduğu görüşünü yayar ve böylece 12 perdeden her birine yedişer çığır verilerek 84 çığırlı dizge ortaya konulur. Yakın Doğu'da ilk İran müzik kuramcısı Barbed (7. yy.) dikkati çeken çalışmalar yapar. Daha sonra Arap müzik kuramcısı El-Kindî (ykl.796-873) Risale fi'l Musiki adlı çalışmasıyla, Türk müzik kuramcılar Farabî (872-950) Kitabü'l Musiki el-Kebîr adlı kitabı ve Urmiyeli Safiyüddîn (1237-1294) Kitabü'l Edvar ve Şerefiyye adlı eserleriyle

araştırmalı-incelemeli çalışmalarını ortaya koyarlar. Yanı sıra müziğin kutsal bilim (“ilm-i şerîf”) olmasını sağlarlar. Kudbettin Şirazî (1236-1310) yaptığı kimi çalışmalar ve Maragalı Abdülkadir (1360-1435) Şerhü'l Kitabü'l Edvar adlı eseriyle yeni kuramcılar arasında yer alırlar (Oransay 1976: 87, 91, 98, 99; Zeren 2003: 176, 177; Uçan 2016; Uçan 2017a).

5.3.2. Yeni ve Yakın Çağlarda Müzik Araştırmaları ve Araştırmacılığı

Yeni Çağda 16. yüzyılda müzik kuramı (“musica theoretica”) matematiksel disiplinlerin bir parçası olmasının yanı sıra, müziğin uygulamalı dalları (‘musica pratika’ ve ‘musika poetika’) arasında arabulucu işlevi görür. Ardından 17.-19. yüzyıllarda müzik biliminin kapsamı ve içeriği ciddi biçimde ele alınıp tartışılır. Bu bağlamda B. Bonnet’in 18. yüzyılın ilk çeyreğinde (1715’te) yayınladığı Historie de la Musique [Müzik Tarihi] müziksel aydınlanmanın ruhunu [özünü] yansıtan ilk müzik tarihi kitaplarından biri olarak kabul edilir. Yeni Çağ 18. yüzyılın bitimine doğru sona erer.

Yakın Çağın başları olan 18. yüzyılın sonlarında N. E. Framery (1745-1810) 1791’de yayımlanan Musique [Müzik] adlı kitabında müzik bilimini ‘akustik, pratik, historik’ olmak üzere üçe ayırır ve böylece müzik tarihini müzik bilimi içine yerleştirir. J. N. Farkel 1792’de yayımlanan Allgemeine Literatur der Musik [Müziğin Genel Literatürü ya da Genel Müzik Literatürü] adlı kitabında Müzik Bilimini ‘müzik tarihi’ ve ‘müzik literatürü’ (‘teori[k] literatürü’ ve ‘pratik literatürü’) olmak üzere iki ana bölüme ve ikinci bölüm içinde iki alt bölüme ayırır. Müzik-Bilim (Musik-Wissenschaft) sözcüğü ilk kez 1827 yılında J. B. Lagier’in yazdığı “System der Musik-Wissenschaft” [“Müzik-Bilimin Sistemi”] başlıklı makalede kullanılır, 1860’larda yaygın olarak kullanılmaya başlar. F. Chrysander müzikal bilim ya da müziksel bilim (Musikalische Wissenschaft) terimini kullanır. 1863’te çıkarmaya başladığı Müzikal/Müziksel Bilim Yıllığı (Jahrbuch für Musikalische Wissenschaft) adlı derginin önsözünde bu bilimin teori, tarih, estetik, halk müziği araştırmacılığı ve yeni keşfedilen çalışmalardan oluşan birçok alt dalı olduğunu ileri sürer. Böylece müzik araştırmının/biliminin kapsamı giderek daha da genişler (Uçan 2016: 32).

Müzikbilim ve Müzikaraştırım Avrupa'da kurumsal olarak 19. yüzyılın ikinci yarısında Edebiyat Fakülteleri içinde yerini alır ve giderek Üniversitelerde bağımsız bir dal (disiplin) biçiminde yer edinir. Müzikbilim kavramı 19. yüzyılın sonlarına doğru iyice yerleşir ve günümüzde de geçerliğini koruyan-sürdüren iki ana kola ayrılır. Bu bağlamda 1885-1894 yıllarında çıkarılan bir süreli yayın olan Çeyrek Yıllık [Üç/Üçer Aylık] Müzikbilim Dergisi (Vierteljahrschrift für Musikwissenschaft) adlı derginin yayın ortağı Guido Adler, dergide "Müzikbilimin Kapsamı, Yöntemi ve Hedefi" başlıklı bir makale yayınladı. Bu önemli makalesinde müzikbilimi 'tarihsel' ve 'sistematik' olmak üzere iki ana kola ayırır (Say 2005: 545; Kaplan 2008: 90-92). Bu ayırım ve sınıflama o zamandan bu yana yapılan çalışmalarla iyice yerleşir (Uçan 2016: 32-33).

Müzikaraştırım-Müzikbilim ülkemiz Türkiye'de belirli aşamalardan geçtikten sonra bağımsız bir dal olarak Türk Üniversitelerinde 20. yüzyılın ikinci yarısında, üçüncü çeyreğinin başında (1975'te) EÜ Güzel Sanatlar Fakültesi içinde yer alır. Avrupa'da ilkin Edebiyat Fakülteleri'nde yer alırken ondan yaklaşık 100 yıl sonra Türkiye'de ilkin Güzel Sanatlar Fakültesi'nde yer alışı ilginçtir. Bu alanın Avrupa üniversitelerinde yer alışı ile Türkiye üniversitelerinde yer alışı arasında yaklaşık 100 yıllık bir zaman dilimi bulunmaktadır. Bu yaklaşık 100 yıl önce ve yaklaşık 100 yıl sonra, başka bir deyişle Türkiye'deki bu yaklaşık 100 yıllık gecikme çok anlamlı ve önemlidir, ayrıca üzerinde durulmaya değer. Avrupa'da 1890'larda kurulmaya başlanan Müzik Akademileri ülkemiz Türkiye'de 1930'larda kurulmaya girişildi ve çalışıldı. Ancak kuruluş yasası çıkarılmasına karşın gerçek kuruluşu ne yazık ki başarısız oldu. Avrupa'da müzik yükseköğretim kurumlarının Müzik Üniversitelerine dönüştürülmesi 1990'larda gerçekleşmeye başlarken Türkiye'de ilk Müzik Üniversitesi kuruluşu ancak 2010'larda, o da "Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi" olarak yasalaştırılabildi (2017).

Kısaca özetlenen bu uzun oluşum-gelişim sürecinde Müzikaraştırım-Müzikbilim, ağırlıklı olarak önce (1) kuramsal-kurgusal-mantıksal, sonra (2) tarihsel, daha sonra (3) dizgesel [sistemantik], ondan daha sonra (4) karşılaştırmalı ve nihayet (5) betimsel ve (6) deneysel yöntemlerle iş görerek ve işlevselleşerek ilerledi.

Bu ilerleyiş sonunda 1980'lere kadar genel olarak kendine özgü bir toplumsal-kültürel-sanatsal araştırım/bilim dalı olarak görülmekte ve nitelendirilmekteydi (Uçan 2016: 33).

Dünyada yaşanan müzik araştırımının-müzikbiliminin bu genel oluşumunu ve gelişimini ana çizgileriyle ortaya koyarak belirttikten sonra şimdi çağımızdaki ve günümüzdeki durumuna bir göz atalım.

6. Çağımızda-Günümüzde Müzik Araştırmaları-Araştırmacılığı ve Kırıkkale Üniversitesi

Çağımızda ve günümüzde egemen genel anlayışa göre Müzik Araştırma, müzik yaşamı, müzik kültürü, müzik bilimi, müzik sanatı, müzik tekniği, müzik sporu ve müzik felsefesiyle ilgili olarak belli bir tasar ve düzen içinde yapılan bilinçli, amaçlı ve yöntemli arama çalışmasıdır. Daha açılımlı bir tanımla Çağımızda ve Günümüzde Müzik Araştırma (Uçan 2017a: 14):

- (1) Müziksel gerekliliği ve zorunluluğu,
- (2) Müziksel sağlamlılığı ve sağlamlılığını,
- (3) Müziksel gerçeği ve doğruluğu,
- (4) Müziksel kolaylığı ve kullanılabilirliğini,
- (5) Müziksel özgünlüğü ve güzelliği,
- (6) Müziksel yararlılığı ve iyiliği/değerliliğini

bulup ortaya çıkarmak amacıyla yapılan bilinçli, ilkel ve yöntemli arama süreci ve ürünüdür

Bu alanda gelinen son aşama budur. İçinde bulunduğumuz bu aşamada özellikle araştırmacı gençler-öğrenciler "aradığını ve bulduğunu yaşam süzgecinden geçirmek" durumundadır!

Günümüzde müzik araştırmaları ve müzik araştırmacılığı tüm çağdaş uygar Dünya'da en çok üniversitelerde, üniversite çevrelerinde-ortamlarda toplanmakta ve yoğunlaşmaktadır. Bu toplanma ve yoğunlaşmada üniversiteli gençler-

öğrenciler giderek artan ölçüde konumlanmakta, daha önemli bir yer tutmakta ve daha çok etkin olmaktadır. Bunda müzik alanının tüm ana kol ve dallarıyla, tüm yükseköğretim basamaklarıyla ve tüm yükseköğretim işlevleriyle üniversiter sistem içinde yer alması en önemli etkenlerden biridir. Ancak üniversiteli gençlerin-öğrencilerin yaptıkları araştırmaların ortaya konulması yetmemekte, çok gecikilmeksizin ulusal ve uluslararası düzeylerde topluca paylaşılması da gerekmektedir.

Türkiye'deki tüm üniversiteler arasında bunun en çok farkında ve en yüksek bilincinde olan üniversite, henüz genelde çeyrek yüzyıllık, müzikte ise on yıllık bir geçmişe sahip bulunan genç Kırıkkale Üniversitesi'dir. Çünkü ilk kez geçen yıl düzenleyip gerçekleştirdiği 1.Ulusal Müzik Araştırmaları Öğrenci Kurultayı'ndan sonra bu yıl da 1. Uluslararası Müzik Araştırmaları Öğrenci Kurultayı'nı düzenleyip gerçekleştirmektedir. Birbirini izleyen bu ulusal düzeydeki öğrenci kurultayı ile uluslararası düzeydeki öğrenci kurultayını bir bütünün ve bütünsel düzenlemenin iki ana aşaması olarak görüyor, nitelendiriyor ve değerlendiriyorum. Bu büyük başarıyı gerçekleştiren Kırıkkale Üniversitesi'ni kutluyor ve buna doğrudan tanıklık etmekten kıvanç duyuyorum.

7. Çağımızda-Günümüzde Müzik Araştırmalarının Amaçları/İşlevleri, Türleri ve Alanları

Çağımızda ve günümüzde müzik araştırmalarının genel amaçları/işlevleri, türleri ve alanları şunlardır (Uçan 2017a:14-16):

7.1. Müzik Araştırmalarının Genel Amaçları/İşlevleri

1. Tanılama/Tanımlama,
2. Betimleme/Anlatma
3. Açıklama/Belirtme,
4. Vardama/Yordama,
5. Denetleme/Güdümleme,

6. Değerleme/Değerlendirme.

7.2. Müzik Alanında Uygulanan Başlıca Araştırma-İnceleme Yöntemleri

- (1) Tarihsel Araştırma-İnceleme Yöntemi [Sözlü Tarih, Yazılı Tarih, Bilimsel Tarih],
- (2) Betimsel Araştırma-İnceleme Yöntemi,
- (3) Deneysel Araştırma-İnceleme Yöntemi,
- (4) Karşılaştımsal Araştırma-İnceleme Yöntemi
- (5) Yorumsamasal/Yorumbilimsel Araştırma-İnceleme Yöntemi (Hermeneutik Araştırma-İnceleme)
- (6) Kuramsal/Kurgusal Araştırma-İnceleme Yöntemi.

Başka Bir Sınıflamaya göre:

- (1) Nitel Araştırma
- (2) Nicel Araştırma
- (3) Karma Araştırma: Nicel/Nitel Araştırma (Nitel/Nicel Araştırma)
- (1) Temel Araştırma
- (2) Kuramsal Araştırma
- (3) Uygulamalı Araştırma

7.3. İlişkin Oldukları Alanlara Göre Müzik Araştırmaları

- (1) Müzik Yaşamı Araştırmaları
- (2) Müzik Kültürü Araştırmaları
- (3) Müzik Bilimleri Araştırmaları
- (4) Müzik Eğitimi Araştırmaları

Genel Müzik Eğitimi Araştırmaları

Özengen Müzik Eğitimi Araştırmaları

Mesleksel Müzik Eğitimi Araştırmaları

(5) Müzik Sanatları Araştırmaları

Müzik Yaratıcılığı Araştırmaları

Müzik Yorumculuğu Araştırmaları

Müzik Dinleyiciliği Araştırmaları

(6) Müzik Teknolojileri Araştırmaları

Müzik Mühendisliği Araştırmaları

(7) Müzik Ekonomisi Araştırmaları

(8) Müzik Endüstrisi Araştırmaları

(9) Müzik Felsefesi Araştırmaları

(10) Müzik Yürütücülüğü Araştırmaları (Menajer)

(11) Müzik Hekimliği Araştırmaları (Müzikçi Sağlığı)

7.4. Müzik Araştırmalarına Konu Olan Ana Müzik Türleri

Çağımızda ve günümüzde müzik araştırmalarına konu olan ana müzik türlerini “Dünya’da” ve “Türkiye’de” olmak üzere iki ulamda ele alarak belirtmek doğru olur. Çünkü ülkemiz Türkiye’deki ana müzik türleri sınıflanırken “sanat müziği” alanında biri ‘geleneksel’, öbürü ‘çağdaş’ ya da ‘çağsal’ denilen, birbirinden farklı iki kol söz konusudur (Uçan 2017: 40-49).

7.4.1. Dünyada Müzik Araştırmalarına Konu Olan Ana Müzik Türleri

(1) Temel Müzik, (Elementer Müzik)

(2) Halk Müziği,

(3) Sanat Müziği,

(4) Popüler Müzik (Yığın Müziği, Kitle Müziği),

(5) Öncü Müzik (Avangart Müzik).

7.4.2. Türkiye’de Müzik Araştırmalarına Konu Olan Ana Müzik Türleri

(1) Temel Türk Müziği (Elementer Türk Müziği),

(2) Geleneksel Türk Halk Müziği,

(3) Geleneksel Türk Sanat Müziği,

(4) Çağdaş/Çağsal Türk Sanat Müziği,

(5) Popüler Türk Müziği

(6) Öncü Türk Müziği (Avangart Türk Müziği).

7.5. Müzik Araştırmalarına Konu Olan Müziğin İnsan Yaşamındaki İşlevleri

(1) Bireysel İşlevler, [Sosyal/bireysel İşlevler]

(2) Toplumsal İşlevler

(3) Kültürel İşlevler,

(4) Siyasal İşlevler,

(5) Ekonomisel İşlevler

(6) Sağaltımsal İşlevler,

(7) Eğitimsel İşlevler

7.6. Müzik Araştırmalarına Konu Olan Müziksel Davranış Alanları/Biçimleri

(T) Müziksel Kurulma ve Etkinleşme

(1) Müziksel Devinme ve Oynama,

(2) Müziksel Seslenme ve Söyleme,

(3) Müziksel Dinleme ve Anlama,

(4) Müziksel Doğaçlama ve Besteleme,

(5) Müziksel Seslendirme ve Yorumlama,

- (6) Müziksel Çevirme ve Dönüştürme,
- (7) Müziksel Bilgilenme ve Bilgileştirme,
- (8) Müziksel Düşünme ve Yansıtma,
- (9) Müziksel Öğrenme ve Öğretme,
- (10) Müziksel İletişme ve Etkileşme.

8. Müzik Araştırmalarıyla İlgili Görünen Yeni Bir Yapılanma: Araştırma Üniversiteleri

Ülkemizde son iki yıldır yükseköğretim düzeyinde “Araştırma Üniversiteleri” adıyla yeni bir düzenleme ve yapılanma söz konusudur. Bu bağlamda bilindiği gibi YÖK tarafından 2016-2017 Akademik Yılında yürütülen çalışmalarla “Araştırma Üniversiteleri” düzenlemesi yapılmış ve yaşama geçirilmiştir. Bu çalışma ve düzenlemeler sonunda YÖK tarafından 10’u “asıl” ve 5’i “yedek” olarak belirlenen Araştırma Üniversiteleri, yine YÖK tarafından düzenlenip 26 Eylül 2017 günü gerçekleştirilen 2017-2018 Akademik Yılı Açılış Töreninde kamuoyuna açıklanmıştır.

Yapılan açıklamaya göre “Asıl” olarak belirlenen ve sayıları on olan “araştırma üniversiteleri” abecesel sıralamayla şunlardır: Ankara Üniversitesi (AÜ), Boğaziçi Üniversitesi (BÜ), Erciyes Üniversitesi (ErÜ), Gazi Üniversitesi (GÜ), Gebze Teknik Üniversitesi (GTÜ), Hacettepe Üniversitesi (HÜ), İstanbul Üniversitesi (İÜ), İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ), İzmir İleri Teknoloji Üniversitesi (İZİTÜ) ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ). “Yedek” olarak belirlenen ve sayıları beş olan “araştırma üniversiteleri” ise şunlardır. Çukurova Üniversitesi (ÇÜ), Ege Üniversitesi (EÜ), Selçuk Üniversitesi (SÜ), Uludağ Üniversitesi (UÜ), Yıldız Teknik Üniversitesi (YTÜ).

Bu asıl ve yedek Araştırma Üniversitelerinin bünyelerinde Devlet Konservatuarı, GSF Müzik, Müzik Bilimleri ve Müzik Teknolojileri Bölümleri ile Eğitim Fakültesi GSEB Müzik Eğitimi Anabilim Dalı gibi müzik yükseköğretim kurumları da bulunmakta ve önemli yer tutmaktadır. Bu bakımdan yeni

“araştırma üniversitesi” olgusu “müzik araştırmaları”nı da kapsıyor görünmektedir.

“Araştırma Üniversitesi” ne demektir? YÖK tarafından yapılan açıklama ve duyuruya göre “Araştırma Üniversitesi;

- Ülkemizin öncelikli hedefleri ve alanları kapsamında disiplinler ve kurumlar arası işbirliği ile nitelikli bilgi üreten, araştırma yetkinliği yüksek doktoralı insan kaynağı yetiştiren, uluslararası sıralandırma sistemlerinde görünürlüğü ve bilinirliği bulunan,

- Araştırma misyonunu [özgörevini] ve stratejik yol haritasını belirlemiş ve üniversitenin çalışma disiplinini bu plana uygun biçimde yürütebilen, mükemmeliyeti [yetkinliği] yalnızca araştırma başlığında değil, eğitim ve bilginin üretimi, aktarımı ve paylaşımında da hedefleyen,

- Üniversite öğretim üyesinin öğrencisini ders dışında da araştırma faaliyetlerine dâhil ederek eğitimin kapsamını ve katkısını arttırmaya gayret ettiği,

- Öğrencilerinin araştırma kültürünün içinde öğrenerek, bilgilerini geliştirdiği ve akademik araştırmacının işleyişine hâkimiyet kazandığı,

- Gerçekleştirdiği araştırma faaliyetleri ve ürettiklerinin değer bulmasıyla bütçesini geliştirdiği, verimli araştırmalarla var olan araştırma fonlarından daha fazla pay alan ve oluşturduğu toplumsal değerle parçası olduğu toplumun yarınlığında pay sahibi olmaya çalışan,

- Güçlü araştırmacılar yetiştiren, dünya bilimine ve ülkenin kalkınmasına katkı sunan doktora programları olan,

- İnsanlığın ortak değerlerine ülkesinin geçmişi ve geleceği ile ihtiyaçlarını dikkate alarak katkı sunan

bir kurumdur.”

Bu açıklamalar asıl ve yedek olarak belirlenen araştırma üniversitelerine yükseköğretim alanındaki hedeflere ulaşma konusunda çok

büyük görevler düştüğünü göstermektedir. Bu görevlerin en başında araştırma üniversitelerinde bundan sonra “araştırım” çalışmalarına ve etkinliklerine, en az “öğretim” çalışma ve etkinlikleri kadar olmanın da ötesinde daha çok önem, ağırlık, öndelik ve öncelik verileceğine, verilebileceğine işaret etmektedir. Daha çok önem, ağırlık, öndelik ve öncelik verilecek araştırma çalışmaları ve etkinlik alanlarından birinin de “Müzik” alanı olması beklenmektedir.

9. Araştırmaları Araştırma, Araştırma Üniversiteleri ve Araştırım Üyeliği

Öbür yandan Müzik Araştırmalarının yapılması, sunulması ve yayınlanması yeterli değildir. Yayınlanan araştırmaların tam okunması, paylaşılması, incelenmesi-irdelenmesi, değerlendirilmesi ve onlardan çok yönlü, çok boyutlu yararlanılması da gereklidir. Bu, şimdiye değin genellikle ya da çoğun tez hazırlama, belli amaçlarla ciddi makale yazma ve rapor hazırlama çalışmalarında kısmen yapılıyor, yapılmaya çalışılıyor. Ancak artık bununla yetinmemek, “araştırmaları da tam araştırmak” gerekmektedir. Böyle bir araştırma, kuşkusuz, yayınlanan araştırmaları şöyle bir taramadan ve genel incelemeden öte bir çalışmadır. Bu, o araştırmaları en başından en sonuna dek çok yönlü, çok boyutlu, karşılaştırmalı ve derinlemesine çok titiz inceleme-irdeme, çözümleme, bileştirme-bireştirme ve değerlendirme işidir. Bu iş, araştırmaların giderek baş döndürücü bir hızla çoğaldığı, üst üste yığıldığı ve biriktiği günümüzde ve günümüzden geleceğe çok daha büyük önem kazanmaktadır.

İşte bu nedenlerle öncelikle “Araştırma Üniversitesi” olarak seçilen üniversitelerin yüksek lisans ve özellikle doktora ve doktora ötesi/sonrası programlarında yeni ve ayrı bir “Araştırmaları Araştırma” dersinin de oluşturulup yer alması ve etkili bir biçimde verilmesi gerekecektir. Bu ders tam oluşup işlerlik ve yararlılık kazandıktan sonra tüm gelişkin üniversiteleri de kapsayacak biçimde yaygınlaştırılmak istenebilecektir. Ardından gelişmekte olan üniversitelere de yaygınlaştırma yoluna gidilebilecektir.

Öbür yandan ülkemizde 2017 yılında yaşama geçirilmiş olan “Araştırma Üniversiteleri” olgusu bu kurumlarda “araştırım” işinin en az “öğretim” işi kadar

önemli olduğunu ve gerektiğinde ondan bağımsız olarak da düzenlenip yürütülmesi gerektiğini vurgular. Hatta bu vurgulamanın ötesinde “araştırım” işinin “öğretim” işinden daha önde götürülmesi gerektiğine işaret eder. Bu yeni durum bu üniversitelerimizde “Öğretim Üyeliği” ile “Araştırım Üyeliği” biçiminde eşdeğer iki ayrı üniversiter üyeliğın oluşturulmasını ve gereken ölçüde uygulanmasını da gündeme getirmektedir. Böyle bir gündem Araştırım Üniversitelerinde öğretim görevliliği ve öğretim üyeliği konularının yanı sıra ayrıca onlara eşdeğer araştırım görevliliği ve araştırım üyeliği konularının da kurulmasını (ihdas edilmesini) kaçınılmaz kılacaktır. Bu bağlamda şimdikinden farklı biçimde doktor öğretim görevliliğine eşdeğer doktor araştırım görevliliği, doktor öğretim üyeliğine eşdeğer doktor araştırım üyeliği, doçent ve profesör öğretim üyeliğine eşdeğer doçent ve profesör araştırım üyeliği konuları da kurulmak (ihdas edilmek) gerekecektir. Bu konuları kurarken (ihdas ederken) doğru ve tutarlı adlandırmak da en az kurmak kadar önemlidir. Bu adlandırmalarda dil açısından gerekli koşutluğu ve iç-dış tutarlılığı sağlamak için görev-işlev türü olarak “öğretim” ve “araştırım” veya “öğretme” ve “araştırım” sözcüklerinin (terimlerinin) kullanılması gereklidir. Kanımca ilki yeğlenmelidir. Çünkü dilimiz öz Türkçemizde yalın-özlü anlamıyla araştırım “araştırım işi”, öğretim “öğretme işi” demektir.

Bu durum gösteriyor ki önümüzdeki dönemde veya yakın ve orta gelecekteki bir evrede müzik araştırmacı gençlerimizin-öğrencilerimizin önüne müzik öğretim görevlisi ve müzik öğretim üyesi olma seçeneklerinin yanına bir de müzik araştırım görevlisi ve doktor, doçent ve profesör konularında müzik araştırım üyesi olma seçenekleri de söz konusu olabilecektir. Müzikçi-araştırmacı gençlerimiz-öğrencilerimiz kendileri ve kurumları için şimdiden buna göre bir geleceğe hazırlık içinde olabilirler.

10. Müzik Araştırmaları ve Türkiye’de Müzik Üniversitesi Kurulmasına İlişkin Önerilerim

Ülkemizde müzik araştırmaları, kimi müzikçilerimizin üniversiter-akademik eğitim alarak müzik alanında aynı zamanda doktora tezli bilim insanı olmalarıyla

(Oransay 1962, Okyay 1975, Günay 1978, Süer 1980, Uçan 1982) yeni bir aşamaya erişmişti. Yanı sıra üniversitede müzik bilimleri bölümünün kurulup açılması (1975-1976) ve tüm müzik yükseköğretim kurumlarının üniversitelere bağlanmasıyla (1982) birlikte hızlı bir ivme kazanmaya başlamıştı. Bu süreçler ve kazanımlar, bir süre sonra çağdaş uygar dünyada yaşanan müzik üniversitelerine ilişkin oluşumların da olumlu etkileriyle ülkemizde de müzik üniversitesi kurulması düşüncesinin oluşmasına ve dile getirilmesine yol açtı.

Eldeki bilgi, belge ve bulgulara göre ülkemizde müzik üniversitesi kurulması düşüncesini oluşturan, taşıyan ve dile getiren ilk üniversiter müzik öğretim üyesi konumundaki kişi olarak 1990'ların ortalarından bu yana Müzik Üniversitesi kurulmasını önermekteyim. 1995'lerden itibaren değişik zaman, ortam ve bağlamlarda ortaya koyduğum bu önerilerim var olan Bilim Üniversiteleri ve Teknik Üniversiteleri modellerinden esinlenerek önceleri Sanat Üniversiteleri kurulması bağlamında düşünülüp dile getiriliyordu. Buna ilişkin 1995-2001 yılları arasındaki kimi önerilerim için Uçan 2005a: s. 213-214, 218, 300-301'e bakılabilir. Sonraları ise Sanat Üniversiteleri bağlamında onların yanı sıra doğrudan Müzik Üniversiteleri kurulması önerilerim dile getirildi. Buna ilişkin 2002 ve sonrasındaki kimi önerilerim için Uçan 2015: s. 217-218, 274, 339, 378-379'a; Uçan 2005b: s. 283, 476'ya; Uçan 2008: s. 265-266'ya, Uçan 2010: s. 451'e, Uçan 2013: s. 27-61'e bakılabilir. Ayrıca daha sonraki yıllarda başka kaynaklarda yer alan çeşitli bildiri, konuşma ve makalelerimde de bu önerime değişik bağlamlarda yer verildi, değinildi.

2002 yılındaki önerim aynen şöyleydi (Uçan 2005b: 476): "Ülkemizde var olan 'bilim üniversiteleri' ve 'teknik üniversiteler'in yanı sıra 'sanat üniversiteleri' de kurulmalıdır. Sanatlar içinde en yaygın ve etkin olanı 'Müzik'tir. Türk müzik kültürü çok kıtali ve çok uygarlıklı temelleri olan bileşik ve karmaşık bir müzik kültürüdür. Türkiye çok köklü tarihsel ve kültürel temelleri, kıtalararası ve küresel boyutları olan çok yönlü bir 'Müzik Ülkesi' niteliği taşımakta ve bu niteliğiyle Dünya'nın en önde gelen ülkelerinden biri olma özelliğine sahip bulunmaktadır. Bu bakımdan kimi ülkelerde (örneğin Avusturya'da) olduğu gibi

ülkemizde de kıtasal, kıtalararası ve küresel açılımlı 'Müzik Üniversiteleri' kurulmalıdır." Bu önerim 2002-2007 arasındaki kimi bildirimimde de yer aldı.

2008 yılındaki önerim ise şöyleydi (Uçan 2008: 265-266): "Ülkemizde bilim üniversiteleri ve teknik üniversitelerinden sonra sanat üniversiteleri de kurulmaya başlanmıştır. Sanatlar içinde en yaygın ve etkin olanı müziktir. Türkiye bir müzik ülkesidir. Türk müzik kültürü çok uygarlıklı temelleri ve çok kıtalı açılımları olan bir kültürdür. Türkiye, çok köklü tarihsel ve kültürel temelleriyle, kıtalararası ve küresel boyutlarıyla, çok yönlü ve geniş kapsamlı açılımlarıyla Dünya'nın en önde gelen müzik ülkelerinden biri olabilme özelliğine sahiptir. Bu bakımdan kimi ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de ulusal, uluslararası, kıtasal, kıtalararası ve küresel açılımlı Müzik Üniversitesi' veya Müzik [ve Sahne Sanatları] Üniversiteleri kurulmalıdır."

"Türkiye'de böyle bir Müzik Üniversitesi'nin veya Müzik ve Sahne Sanatları Üniversitesi'nin kurulması stratejik bir önem taşır. Kendini bir 'müzik ülkesi' olarak tanımlayan kimi ülkeler (örneğin Avusturya) bunu başarırken koskoca bir Türkiye bunu niye başaramasın?! Müzik alanı için 1920'lerde Okulu, 1930'larda Akademiyi öngören Atatürk'ün ilerideki uygun bir tarihte, örneğin en geç 1940'larda Üniversiteyi öngörmesi doğal ve kaçınılmaz görünüyordu. Ama her nedense kuruluş yasası da çıkarılan Akademi yerine kısa bir süre sonra Konservatuvar kuruldu, Musiki Muallim Mektebi de ilkin Müzik Bölümü'ne, aradan 60 yıl geçtikten sonra da Müzik Eğitimi Anabilim/Anasanat Dalı'na indirildi ve hemen ardından adı, Anasanat boyutu atılarak, Anabilim Dalı olarak kısıtlandı. Oysaki izlenmesi gereken yaklaşım, var olan ve işleyen yapıları gereksinime göre geliştirerek daha ileri düzeyde yapılandırma olmalıydı. Böyle bir yaklaşım Cumhuriyet'in kuruluş felsefesine uygun olurdu. Ama olan oldu... Çok gecikilmiş de olsa Müzik Üniversitesi kurmaya hemen girişilmeli, ilki başkent Ankara'da kurulmalı ve adı Atatürk Müzik Üniversitesi veya Gazi Müzik Üniversitesi olmalıdır."

2010-2011 yıllarındaki önerim şöyleydi (Uçan 2010-2011: 451): "Cumhuriyetimizin kuruluşunu izleyen yıl Atatürk'ün eşsiz önderliğinde müzik eğitimcisi yetiştirmek üzere Okul kurulmuş (1924 MMM), on yıl sonra Akademi

(1934 MMTA) kurma yasası çıkarılmıştı. Atatürk'ün öngördüğü bu akademik kurumsal gelişmenin daha sonraki aşaması kuşkusuz Üniversite kurma evresi olurdu. Ama bunların son ikisi o dönemlerde her nedense gerçekleşmedi, gerçekleştirilemedi. Onyıllar sonra müzikçi ve müzik eğitimcisi yetiştiren yükseköğretim kurumları Üniversitelere bağlandı (1982) ve ardından Müzik Fakültesi [Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi] (1986 MSSF) kuruldu. Şimdi sıra Müzik Üniversitesi (MÜ) kurmadadır. Böyle bir üniversite içinde Müzik Eğitimi Fakültesi (MEF) de kurulmalı ve kesinlikle temel fakülte olarak yer almalıdır. Böyle bir Müzik Eğitimi Fakültesi ülkemizin müzik eğitimcisi yetiştirmede gereksindiği tüm yapılanmaları bünyesinde toplayarak sorunlara çok daha çabuk çözüm getirecektir. Bunun yanı sıra öbür müzik fakültelerinin öğretim elemanlarına müziksel öğreticilik formasyonu kazandıracaktır. Avusturya'nın bile yaklaşık onbeş yıl önce (1995'lerde) gerçekleştirmiş olduğu Müzik Üniversitesi yapılanması ülkemizde de artık bir an önce gerçekleştirilmelidir.”

2013 yılındaki önerim ise en geniş kapsamlıydı. Söz konusu önerimi içeren bildirimim tam başlığı aynen şöyleydi (Uçan 2013: 27-61): “Türkiye’de Geleceğin Profesyonel Müzikçilerini Yetiştirmede Yeni Bir Kurum, Model ve Program Önerisi: Atatürk Müzik [Ve Sahne Sanatları] Üniversitesi”. Bu bildirimim “Genel Üniversitelerden Alan Üniversitelerine” başlıklı alt bölümünde şöyle diyordum: “Dünyada-Avrupa’da üniversiter sistem ilkönce Felsefe üniversiteleri olarak başladı, onu Genel üniversiteler izledi, ardından Bilim üniversiteleri (Sağın 2011: 42), sonraları Teknik üniversiteleri, daha sonraları Sanat üniversiteleri ve hatta yer yer Spor üniversiteleri olarak bir açılım ve gelişim gösterdi. Son zamanlarda bunlara Müzik ve Sahne Sanatları üniversiteleri eklendi. Öbür yandan Ekonomi üniversitesi, Ticaret üniversitesi, Kültür üniversitesi gibi daha da çeşitlendi. Son zamanlarda daha dar alanlı üniversiteler bile önerilir, oluşturulur ve yaşama geçirilir oldu. Bütün bunlarla modern uygar Dünya artık genel üniversiteler çağından bir tür alan üniversiteleri çağına girmiş bulunuyor.”

“Bu bağlamda Dünyada geçen yüzyılın sonlarından (1990'lardan) itibaren yüksek müzik okullarından ve müzik akademilerinden müzik üniversitelerine doğru güçlü bir eğilim ve evrim yaşanıyor. Bir yandan profesyonel müzik

yükseköğrenim alanının üniversiter sistem içine girmesiyle, öbür yandan üniversiter sistemin profesyonel müzik yükseköğrenim alanına uygulanmasıyla birlikte yapı, kuruluş ve işleyiş olarak kendiliğinden yeni bir üniversite modeli ve yeni bir üniversiter sistem geliyor.” (Uçan 2013: 47).

“Ülkemizde Cumhuriyetin kuruluşunun Onuncu Yılı olan 1933'te başlayan hazırlıklardan bu yana geçen son seksen beş yıl içinde Müzik alanında 1934'te Akademi kuruluş yasası çıkarılmış, fakat ne yazık ki uygulanmamıştı. 1962'de yeniden Akademi yasası hazırlanması önerilmiş, fakat gerekli hazırlıklara bile girilmemişti. 1975'te ise Ege Üniversitesi'nde GSF Müzik Bilimleri Bölümü kurulmuştu. 1982'de tüm müzik yükseköğretim kurumları Üniversiteye bağlanmış, 1986'da Bilkent Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi'nin kuruluşu gerçekleşmişti. Bu nedenle en azından 20 yıldır sunduğum çoğu bildirimlerde Müzik Üniversitesi veya Müzik ve Sahne Sanatları Üniversitesi kurulması önerilmektedir. Böylece bu öneri en azından 20 yıldır tarafımızdan yinelenmektedir. Bu bakımdan bugün itibarıyla pek de yeni değildir. Zaten yeni diye öne önerilenlerin çoğu, eskileri yeniden harmanlama, günümüze uyarlama ve güncelleme veya kimi eskileri kimi yenilerle buluşturup birleştirme ve kaynaştırma ürünüdür.” (Uçan 2013: 47-48).

“Ülkemizde müzik alanında akademisel yapılanmayı ilk kez Atatürk öngörmüş ve kuruluş yasasını çıkartmıştı. O yasa uygulanıp akademisel yapılanma gerçekleşseydi giderek gelişecek ve zamanla kaçınılmaz olarak üniversiter yapılanmaya evrilecekti. Nitekim 1928'de Sanayi-i Nefise Mektebi'nden dönüştürülen Güzel Sanatlar Akademisi zaman içinde gelişip evrilerek 1990'larda Güzel Sanatlar Üniversitesi'ne dönüştü. Öbür yandan Yüksek Mühendis Mektebi 1944'te İstanbul Teknik Üniversitesi'ne dönüştü. Benzer gelişme müzik alanında da yaşanacak ve Türk müzik devrimi MMTA yoluyla Müzik Üniversitesi'ne çoktan kavuşmuş olacaktı. Bu nedenle önerdiğimiz yeni yapılanmanın bu sürece önderlik ve yönderlik eden 'Atatürk' adını da kapsayarak Atatürk Müzik Üniversitesi veya Atatürk Müzik ve Sahne Sanatları Üniversitesi biçiminde adlandırılması doğaldır.”(Uçan 2013: 48).

“Atatürk Müzik Üniversitesi veya Atatürk Müzik ve Sahne Sanatları Üniversitesi ülkemizdeki köklü Devlet üniversiteleri ile Bilkent ve Başkent üniversiteleri deneyimlerinden ve yurt dışı örneklerden de yararlanılarak oluşturulur. Müziğin sanatsal, bilimsel, tekniksel, eğitimsel, felsefesal ve yönetsel alanlarında ilk [ön] lisans ve orta lisanstan yüksek lisansa, -doktora ve ona eşdeğer sanatta yeterlik ve doktora /sanatta yeterlik ötesine kadar tüm yükseköğretim düzeylerini kapsar. Kendine özgü çoklu kurum, çoklu model ve çoklu program içerir.” (Uçan 2013: 47-49).

Söz konusu bildirim bitirirken şöyle diyordum (Uçan 2013: 58): “Kurulması düşünüldüğü önerilen Müzik Üniversitesi'nin adının “Atatürk ve Türk müzik devrimi” tarihinden esinlenerek ya da kaynaklanarak öncelikle Atatürk Müzik Üniversitesi veya gerektiğinde sahne sanatlarını da kapsayacak biçimde Atatürk Müzik ve Sahne Sanatları Üniversitesi biçiminde olmasını istiyorum. Ancak bu ad 1934'te çıkarılmış olan MMTA-Millî Musiki ve Temsil Akademisi Kuruluş Yasası'ndan esinlenerek Ulusal Müzik ve Sahne Sanatları Üniversitesi, Türk Ulusal Müzik ve Sahne Sanatları Üniversitesi veya Türkiye Ulusal Müzik ve Sahne Sanatları Üniversitesi biçiminde de olabilir. Hatta bir adım daha ileriye gidilip ‘Atatürk’ adı ile ‘Türkiye’ adı birleştirilerek Atatürkiye Müzik ve Sahne Sanatları Üniversitesi biçiminde son derece özgün bir adlandırma da söz konusu olabilir ve yeğlenebilir.”

Bu önerimi 2014, 2015, 2016, 2017 yıllarındaki çalışma, konuşma, sunum ve yayınlarımda da sürekli yineledim. Örneğin 2016 yılında yayımlanan çok geniş kapsamlı bir çalışmamda şöyle diyordum (Uçan 2016: 76): “Türkiye’de Müzik Bilimlerinin en geniş anlamıyla, tüm boyutlarıyla ve müziğin tüm kol ve dalları ile olan ilişkileriyle tam oluşturulabilmesi, gerçekleştirilebilmesi ve geliştirilebilmesi sağlanmalıdır. Bunun için başta müzikbilim olmak üzere müzik alanının tüm kol ve dallarını kapsayan ve her birinin öbürleriyle sürekli iletişim ve etkileşim içinde olmasını olanaklı ve zorunlu kılan bir “Atatürk Müzik Üniversitesi” ya da “Atatürk Müzik ve Sahne Sanatları Üniversitesi” kurulmalıdır.”

2017 yılında bu salonda yaptığım çağrılı konuşmamda önerimi bu kez başka bir bağlamda şöyle yineliyordum (Uçan 2017a: 34): “Türkiye’de Müzik

Araştırmalarının en geniş anlamıyla, tüm boyutlarıyla ve müziğin tüm kol ve dalları ile olan ilişkileriyle tam oluşturulabilmesi, gerçekleştirilebilmesi ve geliştirilebilmesi sağlanmalıdır. Bunun için başta müzikbilimleri olmak üzere müzik alanının tüm kol ve dallarını kapsayan ve birbirleriyle sürekli iletişim ve etkileşim içinde olmasını olanaklı ve zorunlu kılan bir “Atatürk Müzik Üniversitesi” ve “Türk Dünyası Müzik Üniversitesi” kurulmalıdır.”

Ondan yaklaşık üç hafta sonra yaptığım başka bir çağrılı konuşmamda ise önerimi şöyle dile getiriyordum (Uçan 2017b: 42): “Mesleksi müzik eğitiminde geleceğe dönük akademik kurumlaşmada ortaöğretimde [Anadolu] Güzel Sanatlar Lisesi modelini geliştirirken onun yanı sıra [Anadolu] Müzik Lisesi biçiminde bir yapılanmaya, yükseköğretimde Güzel Sanatlar Üniversitesi modelini geliştirirken onun yanı sıra Müzik Üniversitesi biçiminde bir yapılanmaya gidilmesini sağlayalım!”

11. Müzik Araştırmaları ve “Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi”

Görülüyor ki ülkemizde 1995’lerden bu yana yirmi yılı epey aşkın bir süredir Müzik Üniversitesi kurulmasını önermekteyim ve bu önerimi hemen her yıl yinelemekteyim. Durum böyleyken 2016 yılı Aralık ayında başkent Ankara’da düzenlenip gerçekleştirilen çok önemli bir ödül töreninde çok değerli bir ödül alan İTÜ Türk Müziği Devlet Konservatuarı Ses Eğitimi Bölüm Başkanı Prof. Sy. Erol Parlak da teşekkür konuşmasında böyle bir öneride bulundu. Onun bu önerisi üzerine hemen orada oluşuveren ve onu izleyen ilk önemli gelişmeleri 20-22 Nisan 2017’de Denizli’de düzenlenip gerçekleştirilen Pamukkale Üniversitesi I. Uluslararası Sanat Eğitimi Sempozyumu’nun ilk günü yaptığım çağrılı konuşmamda kısaca şöyle özetlemiştim (Uçan 2017b: 33):

“Müzik Üniversitesi’ne doğru: 28 Aralık 2016 Çarşamba günü Beştepe’de bir süredir hemen her yıl düzenlenen Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülleri Töreni’nde müzik alanında ödül alan Prof. Sy. Erol Parlak’ın o sırada gündeme getirip önermesi üzerine Sayın Cumhurbaşkanı bu öneriyi hemen benimsedi ve “Müzik Üniversitesi” kurulmasını YÖK Başkanı’na yönerdi. Müzik Üniversitesi adını kısa bir süre sonra basında Türk Müzik Üniversitesi, Türk

Müziği Üniversitesi olarak da belirtenler oldu. Mart 2017'de YÖK'ten şu açıklama yapıldı: "Sayın Cumhurbaşkanımızın himayelerinde kurulacak olan 'Müzik Üniversitesi' için ilk adım olarak bir arama konferansı düzenlenecek. YÖK'te yapılacak konferansa, üniversitelerimizin müzik ve sahne sanatları ile eğitim fakültelerinde görevli müzik ve müzik eğitimi bölüm başkanları, akademisyenler, konservatuvarlarda çalışma yapan sanatçı ve öğretim elemanları, Türk din musikisi ile ilgili bölümlerin öğretim elemanları katılacak. Konferans Müzik Üniversitesi'ni tüm yönleriyle tartışmayı sağlayacak." Bu konuda 5 Nisan 2017'de YÖK'te bir arama konferansı düzenlendi." Bu konferansın öngörülen zamanda düzenlenip gerçekleştirildiği şöyle duyuruldu:

"YÜKSEKÖĞRETİM KURULU "MÜZİK ÜNİVERSİTESİ ARAMA KONFERANSI" DÜZENLENDİ. 5 Nisan 2017/Ankara.

Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın himayelerinde kurulacak olan "Müzik Üniversitesi" için Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından ilk adım atılarak Müzik Üniversitesinin kurulmasına ilişkin bir arama konferansı düzenlendi.

YÖK Konferans Salonu'nda düzenlenen "Müzik Üniversitesi Arama Konferansı"na Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreter Yardımcısı Doç. Dr. İbrahim Kalın'ın yanı sıra birçok üst düzey bürokrat ve üniversitelerimizin müzik ve sahne sanatları fakülteleri ve eğitim fakültelerinde görev yapan müzik ve müzik eğitimi bölüm başkanları, akademisyenler, konservatuvarlarda alanında çalışma yapan sanatçı ve öğretim elemanları ve Türk din musikisi ile ilgili bölümlerin öğretim elemanları katıldı."

Bu önemli Konferans'ı izleyen günler, haftalar ve aylarda ilgili kamuoyu ülkemizin ilk Müzik Üniversitesi'nin bir an önce kurulmasını dört gözle ve sabırsızlıkla bekliyordu. Fakat her nedense ve her niçinse, TBMM'ce kabul edilen 18 Haziran 2017 tarih ve 7033 sayılı Kanunla başkent Ankara'da Ankara Güzel Sanatlar Üniversitesi adıyla yeni bir üniversite kurulmuştur. Bu Üniversite; (a) Rektörlüğe bağlı olarak kurulan Müzik Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi, Müzik ve Sanat Eğitimi Fakültesi, İcra Sanatları Fakültesi, Sanat ve

Tasarım Fakültesi ile Güzel Sanatlar Meslek Yüksekokulu'ndan ve (b) Rektörlüğe bağlı olarak kurulan Güzel Sanatlar Enstitüsü'nden oluşmuştur (RG 2017a).

Ne var ki yapılan öneri, ön çalışma ve hazırlıkların ardından bu yeni üniversitenin adının hemen herkesçe "Müzik Üniversitesi" olması kesin bir beklentiyken TBMM'ce çıkarılan yasada "Güzel Sanatlar Üniversitesi" olarak belirlenmiş olması özellikle müzik çevrelerini tam bir düş kırıklığına uğratmıştır. Bu son derece haklı düş kırıklığını kısmen de olsa giderebilmek için yapılan girişimler üzerine aynı yıl içinde yaklaşık altı ay sonra TBMM'ce kabul edilen 6 Aralık 2017 tarih ve 7063 sayılı Kanunla üniversitenin adı "Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi" olarak değiştirilmiştir. Buna bağlı olarak da bünyesindeki Müzik ve Sanat Eğitimi Fakültesi'nin adı "Müzik ve Güzel Sanatlar Eğitimi Fakültesi", Güzel Sanatlar Enstitüsü'nün adı "Müzik ve Güzel Sanatlar Enstitüsü" olarak değiştirilmiştir (RG 2017b).

Böylece bu değişikliklerle ülkemiz Türkiye öbür çağdaş uygar ülkelerden yaklaşık 20 yıl sonra, adında, yapısında ve işleyişinde gereksiz yere "Güzel Sanatlar" da kapsamış olması nedeniyle tam olmasa bile, ilk kez bir Müzik Üniversitesine kavuşmuş bulunmaktadır. Bu üniversitenin tam kurulup işlerlik kazanarak yaşama geçmesiyle birlikte ülkemizde müzik araştırmaları lisans, yüksek lisans, doktora ve ona eşdeğer sanatta yeterlik düzeylerinde yeni bir kurumsal düzen, yapı ve işleyiş ortamında tasarlanma ve gerçekleşme olanağı bulacaktır.

Burada tam yeri gelmişken belirteyim ki, 1990'lardan ve özellikle 2000'lerin başlarından bu yana görüldüğü, bilindiği ve anımsanabildiği kadarıyla ülkemizde Müzik Üniversitesi kurulmasının ilk gerçek düşün babası ve önericisi konumundayım (Uçan 2017b: 33). Öncelikle bu konumum nedeniyle, epey gecikmiş de olsa Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi'nin kurulmuş olmasından büyük bir sevinç duymaktayım. Kuranları candan kutlamaktayım. Çünkü bu kuruluşun yaşama geçirilmesiyle yaklaşık çeyrek yüzyıldır beslediğimiz bir umut kısmen de olsa gerçekleşmiş olmaktadır. Böyle bir aşamada önemli olan, adında-yapısında "Müzik" kavramını ve olgusunu içeren

bir üniversitenin kurulmasıydı. Bu yasal olarak gerçekleşmiş ve hızla gerçeklik kazanma sürecine girmiş bulunuyor. Bundan sonraki aşamada çok geçmeden yapılacak yeni bir yasal değişiklikle ülkemizin tam anlamıyla yeni ve özgün bir salt Müzik Üniversitesi'ne kavuşacağını da ummaktayım.

12. Sonuç ve Öneriler

Dünyada müzik araştırmaları, müziği betimleme, nitelendirme, adlandırma ve tanımlamayla başlamıştır. Tarih Öncesi Çağlarda önce ilk ön kökleriyle çizimli-resimli olarak uzun bir ön oluşum geçirmiş, sonra sözlü olarak ilk ön temelleri atılmıştır. Tarih Çağlarında ise ilk oluşumlardan yola çıkılıp yazılı olarak ilk asıl temeller oluşturulmuş, bu temel üzerinde gelişmiş, ilerlemiş ve günümüze ulaşmıştır. Bu oluşma, gelişme ve ilerleme birbirini izleyen İlk Çağ, Orta Çağ, Yeni Çağ, Yakın Çağ koşulları ve ortamlarında belli aşamalardan geçerek günümüze doğru gittikçe hızlanan bir seyir izlemiştir.

Müzik alanında ulusal ile uluslararası birbirini çok kolay ve çok çabuk pekiştirir, tamamlar ve bütünler. Çünkü bu alanın tüm uluslar, ülkeler ve kıtalardaki ortak-evrensel dili Müzikçedir. Türkiye'de bunun farkında ve bilincinde olan Kırıkkale Üniversitemiz Müzik Araştırmaları alanında ilki geçen yıl, ikincisi bu yıl olmak üzere düzenleyip gerçekleştirdiği biri ulusal, diğeri uluslararası iki Öğrenci Kongresi ile ülkemiz ülkemizde çok özgün bir ilk'e imza atmış bulunmaktadır. Bu özgün, öncü, ilk, örnek çalışmanın sürekli kalıcı ve daha yararlı olması için üç temel adım daha atmak durumundadır. Bu adımlar şunlardır:

(1) Kırıkkale Üniversitemiz, müzik alanında bir yıl içinde olağanüstü bir başarıyla gerçekleştirdiği I. Ulusal Müzik Araştırmaları Öğrenci Kongresi ve I. Uluslararası Müzik Araştırmaları Öğrenci Kongresi'nde yapılmış olan tüm açılış konuşmaları ve çağrılı konuşmalar ile sunulmuş olan tüm sözlü ve askılı bildirileri basılı bir biçimde kitaplaştırmalıdır. Bu kitap, iki ayrı cilt veya ikisi birleşik iki kısımlı tek cilt olabilir. Böylece e-kitap ve e-yayın biçimlerinin yanı sıra basılı kitap ve basılı yayım biçimleriyle başta KKÜ Kitaplığı olmak üzere belli başlı kitaplıkların raflarında yerini almalıdır.

(2) Müzik Araştırmaları alanında uluslararası ölçekli kurultay düzenleyip gerçekleştirmenin yolu ulusal ölçekli kurultay düzenleyip gerçekleştirmekten geçiyor. Kırıkkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü bunun çok çarpıcı bir örneğini vermiş bulunmaktadır. Bir yıl içinde art arda olağanüstü bir başarıyla gerçekleştirdiği I. Ulusal Müzik Araştırmaları Öğrenci Kongresi ve I. Uluslararası Müzik Araştırmaları Öğrenci Kongresi'nden sonra, bu son derece anlamlı ve önemli etkinliklerini daha kalıcı bir biçimde kurumsallaştırmak durumundadır. Bunun için KKÜ bünyesinde bir "[Ulusal ve Uluslararası] Müzik Araştırmaları Öğrenci Kurultayları Merkezi" veya "Üniversite Öğrencileri [Ulusal ve Uluslararası] Müzik Araştırmaları Merkezi" kurulmalıdır. Çünkü KKÜ gerçekten son derece büyük anlam, önem ve değer taşıyan söz konusu etkinliklerini böylece çok daha kalıcı bir biçimde kurumsallaştırarak taçlandırmış olur. KKÜ müzik alanında böyle bir kurumsallaşmayı ve taçlandırmayı hiç kuşkusuz ve tartışmasız daha şimdiden hak etmiş bulunuyor.

(3) Kırıkkale Üniversitemiz kuracağı bu Merkez yoluyla ulusal ve uluslararası düzeylerdeki Müzik Araştırmaları Öğrenci Kurultayı'nı belirli aralıklarla düzenlemeyi sürdürebilmelidir. Gelecek yıllarda KKÜ'de veya KKÜ ile işbirliği yapılarak başka üniversitelerde düzenlenecek tüm Ulusal ve Uluslararası Müzik Araştırmaları Öğrenci Kurultaylarının ürünleri-verimleri bu Merkezde toplanmalı, korunmalı ve yararlanıma sunulmalıdır. Böylece bu alanda KKÜ hem Türkiye hem Dünya ölçüsünde çok daha övgün, saygın ve seçkin bir konumda olacaktır. Bu düzenlemeler her yıl veya iki yılda bir başka bir üniversiteyle sıralı, dönemli ve dönüşümlü bir işbirliği içinde o başka üniversitenin ev sahipliğinde tasarlanıp gerçekleştirilebilir. Ancak her düzenleme, bu işi ilk öngörmüş, başlatmış ve kurumlaştırmış olan öncü KKÜ ile her yıl veya iki yılda bir Kurultaya ev sahipliği yapacak olan kardeş üniversite arasında sağlıklı bir iletişim, etkileşim ve işbirliği içinde tasarlanmalı ve gerçekleştirilmelidir. Bu etkinliklerin sağlayacağı düzenli buluşma, etkileşme, paylaşım ve yayın-yayım ortamlarıyla üniversiteli genç-öğrenci müzik araştırmacılara ve müzik araştırmalarına geçmişten günümüze ve günümüzden geleceğe hiç sönmeyen bir ışık tutulacaktır.

Öbür yandan ülkemizde YÖK tarafından “Araştırma Üniversiteleri” adıyla yeni bir düzenleme yapılmıştır. Öncelikle bu düzenlemeye giren üniversitelerde “araştırmaların araştırılması” çalışmaları çok büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle “Araştırma Üniversitesi” olarak seçilmiş bulunan üniversitelerin özellikle doktora ve doktora ötesi/sonrası programlarında yeni ve ayrı bir “Araştırmaları Araştırma” dersi oluşturulup yer almalı ve etkili bir biçimde verilmelidir. Bu ders tam oluşup işlerlik kazandıktan sonra tüm gelişkin üniversiteleri kapsayacak biçimde yaygınlaştırılmalıdır. Ardından gelişmekte olan üniversitelere de yaygınlaştırma yoluna gidilmelidir.

Araştırma Üniversitelerinde “araştırım” ile “öğretim” gereklikçe birbirinden bağımsız olarak da yürütülmek durumunda olacaktır. Bu bakımdan bu üniversitelerde öğretim görevliliği ve öğretim üyeliği konularının yanı sıra ayrıca onlara eşdeğer araştırım görevliliği ve araştırım üyeliği konuları da kurulmalıdır (ihdas edilmelidir). Bu bağlamda şimdikinden farklı biçimde doktor öğretim görevliliğine eşdeğer doktor araştırım görevliliği, doktor öğretim üyeliğine eşdeğer doktor araştırım üyeliği, doçent ve profesör öğretim üyeliğine eşdeğer doçent ve profesör araştırım üyeliği konuları da kurulmalıdır (ihdas edilmelidir).

Başkentte 2017 yılında kurulmuş bulunan Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi'nin adı çelişkilidir, tutarsızdır, uyumsuzdur. Bu nedenle üniversitenin bu durumdan bir an önce kurtarılması gerekmektedir. Çünkü bu adlandırmada her şeyden önce “müzik” sanki “güzel sanatlar”ın kapsamı dışında olan, ondan ayrı bir alan, kol ya da dal imiş gibi konumlandırılmakta, anlatılmakta ve anlaşılmaktadır. Oysaki “müzik” “güzel sanatlar”ın kapsamı dışında, ondan ayrı bir ana alan, ana kol ya da ana dal değildir. Tam tersine “güzel sanatlar”ın kapsamı içindedir; “güzel sanatlar”ın ana alanlarından, ana kollarından ya da ana dallarından biridir. Ayrıca çok daha önemli olarak bu adlandırma işin başında önerilen, Cumhurbaşkanlığınca benimsenip YÖK'e yönerilen, hazırlıkları Cumhurbaşkanlığının yönlendirmesiyle YÖK'te yapılan ve gerçekleşmesi müzik çevrelerince dört gözle beklenen tasarıma uygun değildir. Bu bakımdan bu üniversite gecikilmeksizin yeni bir yasal düzenlemeyle ikiye

bölünerek biri “Ankara Müzik Üniversitesi” veya “Ankara Müzik ve Sahne Sanatları Üniversitesi”, öbürü “Ankara Güzel Sanatlar Üniversitesi” biçiminde iki ayrı üniversite hâline getirilmelidir. Böylece ülkemizde hem yapılmış hazırlıklara uygun biçimde doruğa ulaşmış olan haklı ve güçlü beklentilere, hem de çağdaş uygar ülkelerde öteden beri alışılğelen ve yaygın kabul gören sınıflama ve adlandırma sistematığıne uygun yapılandırma gerçekleştirilmiş olacaktır. Müzik Üniversitesi veya Müzik ve Sahne Sanatları Üniversitesi yapılandırılırken bu konuda 2013 yılında sunulmuş ve yayınlanmış olan geniş kapsamlı çalışmamdan (Uçan 2013: 27-61) yararlanılabilir.

Sözlerime son verirken geçen yılki KKÜ I. Ulusal Müzik Araştırmaları Öğrenci Kurultayımız gibi, bu yılki KKÜ I. Uluslararası Müzik Araştırmaları Öğrenci Kurultayımızın da bundan sonrakilere öncü, ilkçi ve örnek olmasını diliyorum. Kendine özgü bir akıl teri, alın teri ve gönül teri süreci ve ürünü olan bu kurultayların yukarıda önerdiğim biçimde düzenli aralıklarla değişik zaman, yer ve ortamlarda yinelenerek sonsuza dek sürdürülmesini umuyorum. Bu dilek ve umuyla hepinizi bir kez daha saygıyla ve sevgiyle esenliyorum!

Kırıkkale, 28 Mart 2018

KAYNAKÇA

- Kaplan, Ayten (2008), *Kültürel Müzikoloji*, Genişletilmiş 2. Baskı, İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Oransay, Gültekin (1973). “*Cumhuriyetin İlk Elli Yılında Geleneksel Sanat Musikimiz*”, Ankara: AÜ İF 50. Yıl Kitabı Ayrıbasım.
- Oransay, Gültekin (1976), *Musiki Tarihi*. Ankara: Yaykur Açık Yükseköğretim Dairesi.
- Oransay, Gültekin (1988), “Musikinin Toplumla Etkileşimi”, içinde: *Birinci Müzik Kongresi Bildiriler*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü, s. 17-20.
- RG (2017a), “18 Haziran 2017 tarih ve 7033 sayılı Kanun, Madde 23”, içinde: *T.C. Resmî Gazete* [RG], 1 Temmuz 2017, Sayı 30111.

- RG (2017b), "6 Aralık 2017 tarih ve 7063 sayılı Kanun, Madde 2", içinde: *T.C. Resmî Gazete* [RG], 20 Aralık 2017, Sayı 30276.
- Sağın, Ferhan G. (2011). "Darülfünun'dan Günümüze Üniversitelileşme Sancımız", içinde: *5. Üniversite Kurultayı* (15-16 Ekim 2010 ODTÜ/Ankara, Yay. Haz. H. Çağatay Keskinok, Ankara: Orta Doğu Öğretim Elemanları Derneği, s. 41-46.
- Say, Ahmet (2005), *Müzik Ansiklopedisi* C. 2, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan Ali, (2005a), *İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi*, Genişletilmiş 3. Basım, Ankara: Evrensel Müzikevi.
- Uçan, Ali (2005b), *Müzik Eğitimi*, Genişletilmiş 3. Basım, Ankara: Evrensel Müzikevi,.
- Uçan, Ali, (2008), "2023'e Doğru Cumhuriyetimizin Kuruluş Felsefesine Uygun Kuşakların Yetiştirilmesinde Müzik Eğitimi: Politikalar, Yöntemler", içinde: *Cumhuriyetimizin Kuruluş Felsefesinin Öngördüğü Eğitim-Bildiriler*. Editörler: İkrâm Çınar ve Namık Kemal Şahbaz, Malatya: İnönü Üniversitesi Yayınları, 2008, s. 214-270.
- Uçan, Ali (2010), "Dünden Bugüne-Bugünden Yarına Türkler ve Müzik Bilimi [Müzikbilim]", *Türkler ve Bilim: Dünden Yarına Bilgi Şöleni* [Sempozyumu] (6-11 Ekim 2010), Ankara: TOBB Ekonomi. ve Teknoloji Üniversitesi.
- Uçan, Ali (2010-2011), "Cumhuriyetimizin Kuruluşundan Günümüze Müzik Eğitimcisi Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarımızda Yapılanmalar: Durumlar, Sorunlar ve Çözümler", içinde: *Üniversite Kurultayı 5* (15-16 Ekim 2010, ODTÜ/Ankara), Yay. Haz. H. Çağatay Keskinok, Ortadoğu Öğretim Elemanları Derneği Yayını, BRC Matbaacılık, Ankara, 2011, s. 421-455.
- Uçan, Ali (2013), "Türkiye'de Geleceğin Profesyonel Müzikçilerini Yetiştirmede Yeni Bir Kurum, Model ve Program Önerisi: Atatürk Müzik [ve Sahne Sanatları] Üniversitesi", içinde: *Geleceğin Profesyonel Müzikçileri: Yetiştirme Modelleri ve Programları* (15 Mart 2013), Yay. Haz. Lütfü

- Erol, Editör: Gül Gizem Birçek, Sevda-Cenap And Müzik Vakfı Yayını, Ankara, Kasım 2013, s. 27-61.
- Uçan, Ali (2015), *Türk Müzik Kültürü*, Genişletilmiş 3.Basım, Evrensel Müzik ve Yayınevi, Ankara.
- Uçan, Ali (2016) "Türklerde Müzikbilim ve Türkiye'de Müzikbilimsel Gelişmeler", içinde: *1. Erzurum Ulusal Müzikbilimleri Sempozyumu (28-29 Nisan 2016) Bildiriler Cilt 1*, Editörler: Emrah Lehimler ve Koray Çelenk, Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü, Erzurum, Aralık 2016, s. 17-81.
- Uçan, Ali [2017], "Ankara'da Müzik Türlerinin Sınıflandırılması", içinde: *Müziğiyle Ankara*, Yayın Kurulu: Ali Uçan, F. Gülay Mirzaoğlu ve diğerleri, Ankara: Ankara Kalkınma Ajansı, s. 40-49.
- Uçan, Ali (2017a) "Türkiye'de Müzik Araştırmalarına Genel Bir Bakış ve KKÜ 1. Ulusal Müzik Araştırmaları Öğrenci Kurultayı" (30-31 Mart 2017, Kırıkkale), içinde: *OJOMUS-Online Journal of Music Sciences*, Owner: Prof. Dr. Nilgün Sazak, Volume 2, Number 3, Special Issue, December 2017, s. 9-36.
- Uçan, Ali (2017b), "Günümüzden Geleceğe Sürdürülebilir Müzik Eğitiminin İnsan Odaklı En Temel İlkeleri ve Koşulları", içinde: *Pamukkale Üniversitesi 1. Uluslararası Sanat Eğitimi Sempozyumu Bildiri Kitabı (20-22 Nisan 2017)*, Baş Editör: Efe Akbulut, Pamukkale Üniversitesi Yayınları, Denizli, 2017, s. 30-43.
- Zeren, Ayhan (2003), *Müzik Sorunlarımız Üzerine Araştırmalar*, İstanbul: Pan Yayıncılık: 107.